

М. Анченко

Молодоці

Збірка танків
та вечірніх

Збірка народних пісень

в хоровавому
розкладі

КИЇВ
«МУЗИЧНА УКРАЇНА»
1990

Микола Лисенко зростав окрилений піснею. Вона ввійшла в його душу в живому звучанні, заохочена фантазією ігор і забавок. У Гриньках, що на Полтавщині, любили співати. Невелике село і зараз вражає мальовничими краєвидами, гармонією в природі, тяжінням її людей до мистецтва.

Коли Ви, читачу, помандруєте в країну дитинства нашого великого композитора, можливо, Вам теж пощастить почути над тихими плесами річки Сули ті ж наспіви, що їх слухав малий Микола. Як і півтора століття тому, мала черетянка витьохкає для вас свої віртуозні трелі, а золотаві мохнаті джмелі, важко перелітаючи з квітки на квітку, заманять у степ, наповнений різнотоновими звуками і барвами.

Минають віки. Але так само лагідно звучить нині мелодія дитячої пісні «Огірочки» («Ой вийтеся, огірочки, а в зелені пуп'яночки»). Вражає невибаглива пісня «Мак». Вражає своєю природною пластичністю хороводу і жвавим діалогом дівчини й гурту дітей.

Пісня народжується для довгого життя. Людина довіряє їй своє найглибше — радість і драму життя. Вона навзаєм щедро віддає їй — творцю — високою духовністю явища. Тому й зберігаються тисячоліттями улюблені в народі мистецькі твори, бо берегинею їх є сама Краса.

Це рано відчув обдарований музичним талантом Лисенко. Тому бо й не переривалась стежка від дитячих співо-ігор до професійного мистецтва. Твори Моцарта і Бетховена, Ліста і Шопена, пісні з «Наталки Полтавки» приносили Лисенкові-гімназисту відчуття незнаних і чарівних світів. Музика не заважала йому також блискуче вчитись на природничому факультеті Харківського, а потім Київського університетів.

Разом з іншими прогресивно настроєними студентами він не цурався народних звичаїв. Всупереч політиці царської влади, що нацьковувала народи один проти одного, демократична частина сповідувала ідеї дружби, взаємодовір'я, бажання пізнати спільність коренів. Саме серед студентів Петербурзького, Київського університетів, Академії мистецтв та ін. почала складатись у другій половині XIX ст. плідна традиція накопичувати етнографічний, фольклорний матеріал. Пізнавали не лише мистецтво народу, а й самий народ, його потреби, реалії життя.

Слідом за Полтавою, саме серед студентів Київського університету, що підлягав попечителю учбового округу, відомому діячеві народної освіти, хірургу М. І. Пирогову, дістала практичний вихід ініціатива поширення освіти народу а недільних школах. Лисенко разом із своїми товаришами читав там лекції для робітників і ремісників, розучував з ними пісні.

Гуманістичні й педагогічні ідеї Т. Г. Шевченка, що за два місяці до своєї смерті встиг надрукувати із задуманої серії посібників «Букварь

южнорусский» для навчання грамоти українською мовою, де помістив зразки народних дум, пісень, приказок, впали на благодатний ґрунт. Протягом багатьох років Лисенко влаштовував концерти на користь початкової школи, незаможних учнів і студентів. Він радо приймав до свого хору учнівську і робітничу молодь. До Лисенка тягнулися всі, хто любив фольклор, усвідомлював, які дорогоцінні скарби нагромадив народ за віки. «Боже, боже, яка то є велика потреба музиків і разом народників повештатися поміж селянським людом, зазнати його світогляд, записати його перекази, споминки, згадки, прислів'я, пісні й спів до їх! — писав М. Лисенко. — Вся ця сфера, як воздух чоловікові, потрібна, без неї гріх починати свою працю і музиків, і філологів. Фольклор — це саме життя! Я, будучи студентом університету, кожне літо, що траплялося мені їздити на село, залюбки віддававсь тій роботі. Через те я, між іншим, і ставсь перенятий духом народної пісні; вона мене споріднила з людом, мене, мимохідь одірваного від свого «найменшого брата» силою верстової одрубності й цивілізації»¹.

Дати освіту народові на підвалинах народних, прищепити любов до рідної пісні з перших же кроків навчання. Про це мріяв митець, як і багато інших його сучасників. Але в тих умовах життя то був закритий шлях. Натомість існувало сумління, чесність думки, бачились історичні перспективи. Свою правоту доводив невтомною працею. Сотні пісень зневаженого «смерда безсловесного» — а серед них же перлини ліричного, історичного народнопісенного фольклору — гармонізував, обробляв для різноманітного складу хорів, для голосу з супроводом фортепіано. Пишався ними, коли виносив на концертні естради наймузичніших європейських міст — Праги, Петербурга, Москви, Львова та ін. Твори Лисенка захоплено вітали слухачі.

Митець мав можливість глибоко познайомитись з творчістю композиторів різних національних шкіл. Він контактував з багатьма слов'янськими фольклористами, жваво цікавився оригінальними зразками народнопісенної творчості, безпосередньо від народних співаків записав чимало мелодій болгарського, чеського, сербського, польського, єврейського, моравського фольклору.

Щоб не втратити лінії історичного розвитку музично-поетичного мистецтва, Лисенко прагнув мати уявлення про якнайширший ареал пісенності. Тому бо цілеспрямовано розшукував та одну по одній фіксував зразки давніх пісень. Обрядові пісні, за словами композитора, «це й є скарб дійсний, бо традиційні прастарі пісні, з доби дохристиянської»² (підкреслення моє —

¹ Лисенко М. В. Листи. К., 1964. С. 275

² Лисенко М. В. Листи. С. 364.

Т. Б.). Чимало таких пісень дійшли до нас у вигляді співогри. Композитор був переконаний, що музично-образне виховання — це важливий засіб розвитку творчих здібностей людини. Він бажав, щоб цей процес починався якомога раніше. В цьому, на думку митця, велику роль відіграватиме спеціально підібраний репертуар, високохудожні зразки фольклору, що йдуть з сивої давнини.

Зараз уже важко сказати, як і коли виникла думка про створення збірки, в якій би були зафіксовані зразки дитячого фольклору і пісні для юнацтва та дорослих. Цю збірку композитор назвав «Молодощі».

В меморіальному будинку-музеї М. В. Лисенка зберігається нотний зошит композитора, з матеріалів якого сформувалась ця збірка. За вказівкою сина композитора Остапа Лисенка, основу збірки становлять власноручні записи митця 1860—61 рр. Це роки навчання Лисенка в Харківському університеті. Отже, «Молодощі» можуть правити за доказ початку активної фольклористичної діяльності молодого музиканта ще до переходу його в Київський університет.

Безперечно, що фольклорні матеріали, які ввійшли до «Молодощів», Лисенко збирав і пізніше. Про це свідчить паспортизація ряду пісень, зокрема, вказівки міст — м. Бориспіль, Іванків Переяславського повіту, с. Будище Кролевецького повіту та ін. Підготовка видання здійснювалась у період перебування митця в Петербурзі (1874—1876). У листі до М. Драгоманова від 24 квітня 1876 р. з Петербурга М. Лисенко писав: «Мій збірник сливе вже готовий: друкується (може — друкують. Т. Б.) сорочку й оглав. Зашлемо Вам, як вийде»³. Очевидно, «Молодощі», як і раніше видані «Збірники українських народних пісень», упорядковані й оброблені М. Лисенком, друкувались на кошти київської громади, бо наступного дня у листі до О. Я. Кониського композитор зазначав: «за одним заходом нагадайте Беренш [тамові], щоб присилував швидше останні гроші на мій збірник висилати, бо він вже сливе готовий. Друкують сорочку й оглав»⁴.

Опубліковані на початку 1870-х рр. збірники зокрема, О. Рубця (поданий як додаток до книги Є. Водовозової «Умственное развитие детей». СПб. 1871), М. Мамонтової («Детские песни на русские и малороссийские напевы», СПб. 1872, за редакцією П. І. Чайковського) розкривають інтерес музикантів до українських дитячих пісень як педагогічного репертуару.

Лисенко ввів до збірки «Молодощі» не лише пісенні мелодії з текстами, але зафіксував зразки танцювальної музики та подав коментар різноманітних весняних ігор. Отже, митець зберіг, так би мовити, народну сценографію, з якої в уяві виникають своєрідні мізансцени. В нотному запису дотримано передачу автентичного звучання — в унісон чи двоголосся.

Докладні пояснення композитора про характер гри, її дійових осіб (наприклад, дівоча й дитяча «Горобейко», дівочі — «Галка», «Шум», «Плету, плету плетеницю», жіноча «Ой ти, сивая та зозуленько», мішані — «Нелюб», «Зайко»,

«Чоловік та жінка» тощо), а також опис варіантів з вказівками певного місця або регіону побутування гри — усе це має неабияке значення для фольклористики. Деякі ігри практично вийшли з ужитку, тому для сучасних режисерів і керівників сучасних музично-етнографічних ансамблів збірка «Молодощі» становить достовірне джерело для відродження синкретичних творів народного мистецтва. В цьому життєдайна сила унікальної праці композитора, спрямованої на пробудження в душі дитини широкої гами почуттів, зміцнення її розумових сил, що потужно можуть розвиватися лише серед живої природи, коли думка вільно переключатиметься на реальний образ і навпаки. Фантазія породжує особливе бачення оточуючого життя.

Мабуть, ніде не знайдемо такого пишного буяння радості, емоційного піднесення, здивування перед оновленням усього існуючого на землі, як у творах з поетичною назвою — веснянки. «Молодощі» Лисенка присвячені саме іграм весняного циклу. Композитор зберіг їх для нових поколінь. Засвоюючи хорео-музично-поетичні твори, діти навчатимуться бачити красу мистецтва і природи. Саме цього й бажав композитор.

Лисенко надавав великого значення поєднанню зорових і звукових образів з ритмікою рухів, фантастики з реальністю, тому й не дивно, що казкові сюжети лягли в основу його трьох дитячих оперок — «Коза Дереза», «Пан Коцький», «Зима і Весна, або Снігова краля».

Виховання дітей на матеріалі фольклору було для митця кардинальним питанням у системі шкільної освіти. У відкритій на кошти громадськості Музично-драматичній школі композитор міг напівлегально реалізувати намір давати «дітям у науку співу шкільного здоровий, корисний матеріал з мелодій рідної пісні». У 1908 р. Лисенко видав «Збірку народних пісень в хоровому розкладі, пристосованих для учнів молодшого й підстаршого віку у школах народних». Це було актом високої громадянської мужності. В країні почалася реакція після придушення революції 1905—1907 рр. Шкіл народних в системі освіти царської Росії не існувало. За ідею народних шкіл виступали видатні українські педагоги і письменники — Х. Д. Алчевська, Б. Д. Грінченко. На Буковині майже одночасно з Лисенком один з поборників музичної освіти серед народу поет і композитор С. Воробкевич (Данило Млака) наполегливо готував шкільні пісенники, а у 1889 р. виборов право опублікувати у Відні три частини «Співаника для шкіл народних».

Прихильниками Лисенкової справи були також Леся Українка, молодий тоді фольклорист К. Квітка. Вони допомагали композиторові при упорядкуванні «Збірки народних пісень в хоровому розкладі...», зокрема матеріалами дитячих ігор і пісень з Волині (Луцька, сіл Чекна, Колодяжного — рідного села поетеси). У Центральному державному музичному музеї імені М. І. Глинки в колекції книжок з особистої біблі-

³ Архів Михайла Драгоманова, т. I, Варшава, 1938, с. 143.

⁴ Лисенко М. В. Листи. К., 1964. С. 126.

отеки К. Квітки зберігається примірник названої збірки Лисенка з дарчим написом композитора: «Любим, шановним землякам, пані Лесі і доб [родієві] Квітці в дар за ласкаву поміч отцюму збірникові од М. Лисенка. У Києві, 24/X 1908 р.».

У «Молодощах», які сучасник митця рекомендував «особливий увазі не лише вчителів співу, але й батькам, родині й школі»⁵, автор обмежився зразками весняного пісенно-ігрового циклу. У другій дитячій збірці він набагато розширив жанрове коло відібраних пісень. «Впорядник,— писав він у передмові,— використав до свого видання народний матеріал в цілій його повні, перевівши науку шкільного співу через ціле життя народне, як воно одбивалося в відповідних піснях (...) Класична поезія життя народного в його доісторичній добі, в добі релігійної творчості духа, в його віруваннях, в обрядових піснях, присвячених кожній добі року (весна — танки, веснянки; літо — купальські, петрівські, зажнивні, обжинкові; осінь — весільні⁶; зима — колядки, щедрівки) обійма в сій збірці значне місце»⁶.

Композитор прагнув репрезентувати фольклор різних регіонів України. У збірнику розміщені пісні з вказівками самого композитора, що вони походять з Чернігівщини, Полтавщини, Київщини, Харківщини, Херсонщини, Таврії, Волині, Подільщини.

У творчій і суспільно-культурній діяльності Лисенко подавав приклад повсякчасного піклування про виховання у підростаючого покоління громадянської життєвої позиції. Саме тому в очолюваному композитором Київському клубі систематично відбувались концертні ранки для дітей, поїздки на могилу Шевченка в Каневі, а в Музично-драматичній школі влаштовувались публічні концерти учнів та педагогів в клубах і товариствах. Саме тому у «Збірці народних пісень в хоровому розкладі...» Лисенко подбав про формування великого розділу історичних пісень.

Після творів календарно-обрядового циклу, а також побутових пісень (що розкладаються в свою чергу на два підрозділи: родинні та пісні про любові), збірка завершується розділом — «Пісні історичні» з рубриками — пісні козацькі, гайдамацькі, бурлацькі, чумацькі, рекрутські, цехові. Виокремлюючи пісні історичного циклу, Лисенко виходив з того, що це, за його висловом, пісні свідомого громадського життя народного, устрою внутрішнього, відносин з сусідніми народами, боротьби з ними в обороні свого краю, своїх прав.

Композитор відібрав пісні, що розповідають про народних героїв, оспіваних в піснях XVI, XVII, XVIII ст. ст. До найдавніших відносяться «Байда», «Зажурилась Україна», «Ой на горі та жінці жнуть», «Про козака Софрона», «Про Морозенка», в яких йдеться про боротьбу українського народу проти турецько-татарських загарбників, польської шляхти. Композитор подав обробку своєї улюбленої пісні «Гей, не дивуйте» — гімн часів Богдана Хмельницького, мелодію якого Лисенко неодноразово вводив до музичного тематизму своїх творів.

Учні дістануть можливість познайомитись з піснями, сюжети яких відійшли в далеку історію з конкретними реаліями побуту, взаємовідносин між людьми. Це, наприклад, чумацькі пісні («Гей, з-за гори, з-за крутої», «У Києві на ринку»), бурлацькі («Та забілили сніги»), про голоду («Ой наступає та чорна хмара»). Пісня «Про Купер'яна», записана свого часу Лисенком від письменниці Олени Пчілки, є дуже цінним зразком музично-поетичної творчості з життя цехових брацтв на Волині, залишаючись рідкісною «пам'яткою про давні спілки економічного та правового життя народного на Україні»⁷.

Пісню «У Києві на ринку» (балада «Братки») Лисенко помістив у збірці для дітей з приміткою, що пісню цю він записав від Красковської, яка перечула її від Т. Г. Шевченка.

До розділу історичних пісень митець вважав потрібним долучити невеликі примітки про конкретні події, що відбулися в історії України. У «Додатку» композитор додав ще 18 зразків пісень «дитячих, молодечих, веселих».

Лисенкові вдалося на відібраних ним високохудожніх зразках народної творчості показати поступ фольклорних хорео-музично-поетичних жанрів. Вивчаючи їх, учні зможуть збагнути перехід від простих до більш складних форм, історичну послідовність й універсальний характер еволюції тематики, образності, музичної мови. З урахуванням особливостей виконавських навичок і вмінь композитор подав обробки для різного складу голосів — спів в унісон, для дво- і триголосого хору.

Фактура Лисенкових обробок позбавлена одноманітності. Збережено закономірності народного голосоведення, що допомагає дітям засвоювати специфічні особливості гармонічного мислення. Композитор не оминув також при фіксації мелодії відображення в нотному тексті деяких прийомів народного виконавства (глісандування, вигуки, стишене закінчення кінцевих звуків). Усе це разом допомагає виявити внутрішній інтонаційний рух творів з властивим їм поєднанням об'єктивного і суб'єктивного в розкритті сюжетної лінії і психологічних деталей. Усвідомити і розкрити особливості музично-поетичної образної системи — таке завдання стоїть перед сучасними виконавцями давніх пісень. Щодо цього пропонувані пісні з обох збірок для дітей, упорядкованих Лисенком, дають художній, історично достовірний матеріал. Вони розширюють межі нашого уявлення про стилістику ранніх зразків слов'янської пісенності, поглиблюють знання з історії, життя і побуту українського народу.

Т. П. Булат, доктор
мистецтвознавства

⁵ Миропольский С. О музыкальном образовании народа в России и Западной Европе. — СПб, 1882. С. 50.

⁶ Весільні пісні не ввійшли до збірки, як такі, що не відповідають за змістом цілям школи.

⁷ Збірка народних пісень в хоровому розкладі, пристосованих для учнів молодшого й підстаршого віку у школах народних. Упорядив М. Лисенко. К., (1908). С. (III).

⁸ Збірка народних пісень в хоровому розкладі, пристосованих для учнів молодшого й підстаршого віку у школах народних. Упорядив М. Лисенко. К., (1908). С. (III).

Молодоці

ЗБІРКА ТАНКІВ
ТА ВЕСНЯНОК

ІГРИ-СПІВИ ВЕСНЯНІ:
ДИТЯЧІ,
ДІВОЧІ, ЖІНОЧІ,
І МІШАНІ

Танки та ігри

1. ОГІРОЧКИ

(Дитяча)

Andante

The musical score is written for a voice and piano. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Andante'. The first system shows the vocal melody starting with a forte 'f' dynamic, followed by piano accompaniment with a mezzo-forte 'mf' dynamic. The lyrics are in Ukrainian. The second system continues the melody and accompaniment.

Ой вий_ те_ ся, о_ гі_ роч_ ки, а в зе_ ле_ ні
пу_ п'я_ ноч_ ки. Грай, жуч_ ку, грай, тут то_ бі край.

Діти беруться за руки, стають вздовж і в'ють танка. Передня пара завертає до задньої, а та піднімає вгору руки, усі йдуть попід руки та, в'ючись, співають:

Ой вийтеся, огірочки,
А в зелені пуп'яночки.

Приспів:

Грай, жучку, грай,
Тут тобі край.

Ходить жучок по жучині,
А жучина по деревині.

Приспів.

Дайте, хлопці, околота,
Повезем жучка до болота.

Приспів.

Жучок плаче у болоті,
Дівки скачуть у золоті.

Приспів.

Чи ти, жучку, писка не маєш,
Що ти, жучку, різко не граєш?

Приспів.

2. ГРА У КАЛАЧА

(Дитяча)

Andantino

The musical score is written for a voice and piano. It consists of three systems of music. The first system has a vocal line starting with a forte (f) dynamic and a piano accompaniment starting with a mezzo-forte (mf) dynamic. The second system continues the vocal line and piano accompaniment. The third system also continues the vocal line and piano accompaniment. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked Andantino.

У_ га_ дай, Ган_ но, при_ лич_ на_ я

пан_ но, на чи_ їй ру_ ці, на ме_ ре_ жен_ ці перстень у_ пав?

Не вга_ да_ ла Ган_ на, при лич_ на_ я пан_ на, на чи_ їй ру_ ці,

Збирається декілька дітей. Одно лягає ниць, усі інші сідають круг нього; кожне кладе по одному пальцю на спину тому, що лежить. Пальці кладуть у кружок, до купки. Одно з тих, що по-

клали пальці, доторкується злегенька перснем, який держить у другій руці, до кожного на спині пальця, нібито щось лічить, і приспівує:

Угадай, Ганно,
Приличная панно,
На чий руці,
На мереженці
Перстень упав?

Проспівавши, питає лежачого: «На чий?» Тобто, на чиєму останньому пальці став перстень при слові «упав». Якщо той не вгадає, то знов так само доторкується перснем до пальців, і співає:

Не вгадала Ганна,
Приличная панна,
На чий руці,
На мереженці,
Перстень упав.
Бух, бух, та калач,
Та встань, та не плач.

На словах «бух, бух!» усі діти б'ють злегенька кулачками лежачого по спині, а воно мерщій схоплюється. Тоді лягає те, кому на руку упав перстень. Усі сідають навколо нього, кладуть пальці і знов співають те ж саме.

3. ГОРОБЕЙКО

(Дівоча і дитяча)

Allegretto non troppo

чи видав же ти, як мак сі_ють? Ой так, так сі_ють мак

і мор_ков_ку, й пас_тер_нак, й о_гір_ки- жов_тя_ки.

Ста_рій_те_ся, па_руб_ки,— от вам ли_хо — не дів_ки!

Дівчата й молодіці беруться за руки, співають. Дві крайні поруч дівчини піднімають вгору руки, пропускають усіх дівчат, а дві дівчини з другого краю ведуть попід руки тих дівчат.

Горобейчку, спадку, спадку,
Чи бував же ти в садку, в садку,
Чи видав же ти, як мак сіють?
Ой так, так сіють мак,

І морковку, й пастернак,
Й огірки-жовтяки,
Старійтеся, парубки —
От вам лихо — не дівки!

4. МАК

(Дівоча і дитяча)

Allegretto

f

Со_ло_ве_ їч_ ку, шпач_ ків дядь_ ку, чи бу_ вав же ти

mf

в на_ шім сад_ ку, та чи ба_ чив же ти мій мак?

Andante

Allegro

p

Ой, як сі_ ють мак,—

f

із ро_ ти_ ка, не_ хай так.

p

mf

5. МАК

(Дівоча)

Andantino

Ой на го_рі мак, під го_ро_ю так;
 мак, ма_ки, ма_кі_воч_ки, зо_ло_ті_ї го_лі_воч_ки,
 стань_те ви так, як зе_ле_ний мак.

Тут грають самі дівчата та молодіці. Беруться за руки, стають у коло. В середину сідає одна дівчина; круг неї ходять і співають:

Ой на горі мак,
 Під горою так;
 Мак, маки, маківочки,

Золотії голівочки,
 Станьте ви так,
 Як зелений мак.

Проспівавши раз, питають у дівчини: «Козачок, чи виорав на мачок?» Дівчина відповідає, «Виорав». Тоді знов ходять і співають те ж саме. Питають знову: «Козачок, чи посіяв мачок?» — «Посіяв». Знов співають: «Козачок, чи посходив мачок?» — «Посходив». Співають: «Козачок, чи пора полоть мачок?» — «Пора». Співають: «Ко-

зачок, чи цвіте мачок?» — «Цвіте». Співають: «Козачок, чи поспів мачок?» — «Поспів». Співають: «Козачок, чи пора брать мачок?» — «Пора».

Тоді усі гуртом кидаються, трусять ту дівчину, в вуха турчать: дівчина пручається, доки не розірве рук у колі, та й тікає.

6. МАК

(Жіноча і дитяча)

Грають так само, як у № 3.

Andante gioioso

f *Più mosso*

При до_ли_ ні мак, при ши_ро_ кій мак, ой мак чи_ стий,

p

го_ ло_ ви_ стий і ко_ ре_ нем ко_ ре_ ни_ стий. Мо_ ло_ ді_ ї мо_ ло_ ди_ ці,

p

за_ ви_ вай_ те го_ ло_ ви_ ці, стань_ те ви вряд, тут бу_ де мак.

7. ДЗЬОБКА

(Дівоча)

Andantino

mf *p* *rosso a rosso accel.*

Дзьоб, дзьоб, дзьоб_ ка ма_ лень_ ка, по_ ві_ дай,

mp *p* *rosso a rosso accel.*

по_ ві_ дай, де ж тво_ я нень_ ка. Чи на ма_ ков_ ці си_ ді_ ла,

Più mosso

си_ ді_ ла, чи дрібний ма_ чок дзьо_ ба_ ла, дзьо_ ба_ ла. Дзьоб, дзьоб,

Andante

cresc. *f* *cresc.* *mf*

дзьо_ ба_ нець, пі_ шла дів_ ка у та_ нець, а за не_ ю мо_ ло_ дець.

8. ЛЬОН

(Дівоча)

Allegro moderato

mf

Чи не я_гід_ка смо_ро_ди_на, смороди_на, чи не дів_чи_на

ви_хо_ди_ла, вихо_ди_ла, чи не ї_стонь_ки ви_но_си_ла, вино_си_ла; дід і_де,

ко_ня ве_де, дів_чи_нонь_ка за ним і_де: «Стій, ді_де,

ді_ ду_ сень_ ко, твій кінь мій льон топ_ че.» Ли_ хо бать_ ко_ ві,

хлоп_ че, *f* чи не льон же то був, чи не вро_ да йо_ го, *mf*

сріб_ не_ є ко_ рін_ няч_ ко, зо_ ло_ те_ є на_ сін_ няч_ ко, сам, як шовк,

сам, як шовк, та ви_ лі_ зе зав_ тра гав_ ра_ шок.

9. ПЕРЕПІЛКА

(Дівоча)

Andante

mp

Дівчата стають у коло. Одна (перепілка) йде в середину. Інші, ходять круг перепілки, співають:

Ой у перепілки та голівка болять. (2)

П р и с п і в:

Тут була, тут, перепілочка,
Тут була, тут, сизокрилая.

Ой у перепілки та плечиці болять. (2)

П р и с п і в.

Ой у перепілки та рученьки болять. (2)

П р и с п і в.

Ой у перепілки та колінця болять. (2)

П р и с п і в.

Ой у перепілки та спинонька болять. (2)

П р и с п і в.

Щоразу на слові «болять» (чи там плечиці, чи рученьки і т. ін.) перепілка хапається за голову, плечі, руки, хитає головою, вдаючи з себе слабу та немічну. Приспів: «Тут була, тут...» співають за кожним рядком.

При дальших словах:

Ой у перепілки та старий мужичок. (2)

П р и с п і в:

Тут була, тут, перепілочка,
Тут була, тут, сизокрилая.

Із комори йде і нагайку несе. (2)

П р и с п і в.

Він нагайку несе, бородою трясє. (2)

П р и с п і в.

Перепілка плаче, закриває руками очі, ніби сльози витирає. А як почнуть співати:

А у перепілки молодий мужичок. (2)

П р и с п і в.

Із базару йде, черевички несе. (2)

П р и с п і в.

Перепілка починає скакати, плескає в долоні, хоче вибігти з круга, рознімає руки дівчатам, щоб вискочити. При цьому їй кажуть: «Добрі замки в моєї коханки». Котра дівчина пустить руку, та йде в середину. І знов те ж саме, що й попереду.

10. ГАЛКА

(Дівоча)

Andantino con moto

p

Ой Гал_ ко, Га_

p

_ лоч_ ко, крас_ на_ я па_ ня_ ноч_ ко, сядь со_ бі

cresc.

на по_ мо_ сті з мо_ ло_ ди_ ми мо_ ло_ дич_ ка_ ми,

cresc.

з крас_ ни _ ми ді_ ви _ ця_ ми. Ти, Ма_ ру_ сю,

скоч на кі_нець, а ти, Га_ лочко, ви_ водь та_ нець.

Дівчата стоять разом. Дві дівчини з одного кінця в парі ведуть у танок за собою усіх дівчат то просто, то повертають в одну-другу сторону. При цьому всі співають. Як проспівують ім'я тих дівчат, що в парі, то вони переходять на другий кінець, підіймають високо руки, а попід руками одна по одній проходять дівчата. Дівчина, що веде перед дівчатам під руками,— виводить танок. Як усі перейдуть, то ті дві, що

держали руки вгору, не опускаючи рук, стають останніми в ряді. Та ж дівчина, що вела танок попід руками, стає з сусідньою дівчиною у першій парі, і ведуть далі танок. Знов співають, далі стають ці дві на другий кінець, піднімають руки вгору. Так грають, аж поки не переберуть усіх дівчат. Увесь час, поки співають, усі дівчата махають руками сюди й туди,— усе однаково, аж поки не почнуть виводити танка.

Ой Галко, Галочко,
Красная паняночко,
Сядь собі на помості
З молодими молодичками,
З красними дівицями,
Ти, Марусю, скоч на кінець,
А ти, Галочко, виводь танець.

11. ШУМ

(Дівоча)

Allegretto

f

Ой ну_мо, ну_мо, в зе_ле_но_го Шу_ма,

Andantino quasi. Allegretto

а в на_шо_го Шу_ма зе_ле_на_я шу_ба. Ой Шум хо_дить

по діб_ро_ві, а Шу_ми_ха ри_бу ло_вить, що вло_ви_ла,

то про_пи_ла, сук_ні доч_ці не ку_пи_ла. По_стой, доч_ко,

до су_бо_ти куп_лю плах_ту і чо_бо_ти, чер_во_ну_ю плах_ту,

зе_ле_ну за_пас_ку, лю_би ме_не, ко_за_ченьку, ко_ли тво_я лас_ка.

Дівчата стають у два ключі, один за другим. При цьому співають:

Ой нумо, нумо в зеленого Шума,
А в нашого Шума зелена шуба.

Далі обидва ключі біжать вперед і назад, голосно при тому співають:

Ой Шум ходить по діброві,	Куплю плахту і чоботи,
А Шумиха рибу ловить,	Червону плахту,
Що вловила, то пропила,	Зелену запаску,
Сукні дочці не купила.	Люби мене, козаченьку,
Постой, дочко, до суботи,	Коли твоя ласка.

12. ВОЛОДАР АБО ВОРОТАРЧИК

(Дівоча)

Andante tranquillo

p

Во-ро-тар-чи-ку, во-ро-тар-чи-ку, од-чи-ни во-рі-теч-ка.

p

Ой що ж то, ой що ж то за пан ї-де?
Ой що ж то, ой що ж то за дар ве-зе?

p

Зо-ло-те-є, зо-ло-те-є зер-ня-точ-ко, крас-не-є, крас-не-є ди-тя-точ-ко.

p

А в чім те, а в чім те ди_тя_точ_ко?

II

p

p

У сріб_лі, у сріб_лі та в зо_ло_ті.

I

p

p

На чім же, на чім же во_но си_дить?

II

p

p

На зо_ло_тім на зо_ло_тім крі_сел_ку, на зо_ло_тім крі_сел_ку.

I

p

p

А чим же, а чим же во_но гра_є?

p

II

p

Чер_во_ним, чер_во_ним яб_луч_ком.

p

I

p

А чим же, а чим же во_но кра_є?

p

II

f

Зо_лотий, зо_лотий но_жик ма_є, до_ро_гу та_рі_лоч_ку, ці_луй бі_лу_ю ручку.

f

I

Дівчата стають у дві лави, одна проти другої, щоб в обох лавах було порівну. Обидві лави співають по черзі: одна лава запитує, а друга відповідає. Дві дівчини беруться за руки, садовлять на руки хлопчика і носять його навколо церкви (так роблять на Волині й на Покутті) або вдають ніби коло церкви. Усі інші дівчата

співають. Як проспівують усю пісню, тоді одна лава (та, що питає) розступається на дві половини, та й робить з рук ворота. Через ті ворота проходять дівчата першої лави. Тепер дівчата міняються місцями: перша лава стала другою, а друга першою, і знов починають гру, як і спочатку.

I лава: Воротарчику, воротарчику,
Одчини ворітечка.

II лава: Ой що ж то, ой що ж то за пан іде?
Ой що ж то, ой що ж то за дар везе?

I. Золотее, золотее зерняточко.

Краснее, краснее дитяточко.

II. А в чім те, а в чім те дитяточко?

I. У сріблі, у сріблі та в золоті.

II. На чім же, на чім же воно сидить?

I. На золотім, на золотім кріселку.

II. А чим же, а чим же воно грає?

I. Червоним, червоним яблучком.

II. А чим же, а чим же воно крає?

I. Золотий, золотий ніжик має,

Дорогу тарілочку,

Цілуй білуру ручку.

13. КОРОЛЬ

(Дівоча)

Andantino

Ко_ро_лі, ко_ро_лі, пустіть на вой во_ю_вать. Не пу_стим,

не пу_стим мо_сти по_ла_мать! А ми мо_сти по_мо_сти_мо,

по_пуд гряз_зю по_ло_жи_мо, та й пі_дем гу_лять. *f* Чом не йдеш,

чом не йдеш, чом не йдеш? *mp* Бо_ю_ся, бо_ю_ся, бо_ю_ся.

p legg.

f Ко_го ж ти, ко_го ж ти бо_їш_ся? *p* Ко_ро_ля, ко_ро_ля,

mf

f ко_ро_ля. *cresc.* А ко_ро_ля не_ма до_ма. Ко_роль і_де —

mf *cresc.*

Allegro

ff

зем_ ля гу_ де. Од_чи_няй во_ро_та, не су_ши жи_во_та.

ff

по кру_ту_ю го_ру, по си_ру_ю зем_лю, стій, зем_ле!

Дві дівчини підіймають руки вгору, тобто роблять ворота. Інші дівчата, узявшись за руки, одна по одній проходять попід тими ворітьми, а останню дівчину не пускають, опускаючи перед нею руки. Ті, що перейшли ворота, співають:

Королі, королі,
Пустіть на вой воювать.
Не пустим, не пустим
Мости поламать.
А ми мости помостимо,
Попуд гряззю положимо,
Та й підем гулять.
Чом не йдеш, чом не йдеш,
Чом не йдеш?
Боюся, боюся,
Боюся.

Кого ж ти, кого ж ти
Боїшся?
Короля, короля,
Короля.
А короля нема дома.
Король іде, земля гуде.
Одчиняй ворота,
Не суши живота.
По крутую гору,
По сирую землю,
Стій, земле!

14. ДІБРОВОНЬКА АБО ДОЩЕЧКА

(Дівоча)

Andantino

1—4 Та вер-бо-ва-я до-щеч-ка, до-щеч-ка, там хо-ди-ла

На-стеч-ка, На-стеч-ка. 5—8 А вер-бо-ва-я до-щеч-ка,

до-щеч-ка, там хо-ди-ла На-стеч-ка, На-стеч-ка.

Дівчата беруться по дві за руки таким чином: одна бере правою рукою себе ж за ліву руку вище ліктя, а свою ліву руку кладе на праву руку другої дівчини, що проти неї стоїть. Права ж рука другої дівчини так само кладеться на її ліву руку вище ліктя, а ліва рука кладеться на праву руку першої дівчини. Такими парами дів-

чата стають в ряд, одна біля одної. З їх рук виходить неначе дошка. По тій дошці ходить маленька дівчина «Настечка». Передня пара, як вже по їх руках перейшла дівчинка, перебігає й стає на самий перед: далі перебігає друга, третя пара, знов підставляючи руки. А тим часом співають:

Та вербовая дощечка, дощечка,
Там ходила Настечка, Настечка.
Та цебром воду носила, носила,
Дібровоньку гасила, гасила.
Кілька в цебрі водиці, водиці,
Тільки дівкам правдиці, правдиці,
Кілька в цебрі дірочок, дірочок,
Тільки дівкам болячок, болячок.

А вербовая дощечка, дощечка,
Там ходила Настечка, Настечка.
Решетом воду носила, носила,
Дібровоньку гасила, гасила.
Кілька в решеті водиці, водиці,
Тільки парубкам правдиці, правдиці,
Кілька в решеті дірочок, дірочок,
Тільки парубкам болячок, болячок.

15. КРИВИЙ ТАНЕЦЬ

(Дівочий)

Poco moderato

Кро_по_ве_є ко_ле_со, кро_по_ве_є ко_ле_со.

Забивають у землю три кілки, щоб в них вийшло три куті; беруться за руки та й кружать біля тих кілків у два ряди. При тому співають:

Кроковее колесо (2)
Вище тину стояло, (2)
Много дива видало. (2)
Туман танчок виводить; (2)
Що виведе то й стане, (2)
На дівочок погляне, (2)
Чи всі дівки в таночку. (2)
Усі дівки в таночку, тільки рожі немає. (2)

Мати рожу чесала, (2)
А чешучи навчала: (2)
Донько ж моя, роженько! (2)
Як вийдеш ти у танець, (2)
То не ставай край тумана: (2)
Туман ручку стискає, (2)
Золот перстень здіймає, (2)
На мизинний надіває. (2)

На цей голос співають ще й такі слова:

Орел поле ізорав (2)
Та насіяв пшениці, (2)
Крилечками заволочив, (2)
Дрібен дощик промочив, (2)

Роди, боже, пшеницю (2)
Все дівочкам на коровай, (2)
Старим бабам на пиво, (2)
Малим дітям на диво. (2)

16. КРИВИЙ ТАНЕЦЬ

(Дівочий)

Andante

f

А в на _ шо _ го тан _ ця та не ви _ ве _ ду кін _ ця;

mf

ве _ ду, ве _ ду та не ви _ ве _ ду, не _ су, не _ су та не ви _ не _ су.

О _ гір _ ки- жов _ тя _ ки, ста _ рій _ те _ ся па _ руб _ ки,

от в ам ли_хо — не дів_ки. О_гі_роч_ки зе_ленень_кі,

The first system of the musical score. The vocal line is on a single staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes. The piano accompaniment consists of two staves, treble and bass, with a grand staff brace on the left. The music is in a 4/4 time signature.

на_ші ді_воч_ки мо_ло_день_кі; на_ші ді_воч_ки

The second system of the musical score. It continues the vocal line and piano accompaniment from the first system. The lyrics are written below the vocal staff.

по_ви_ли ві_ноч_ки з я_ро_ї ру_ти, з куд_ря_во_ї м'я_ти.

The third system of the musical score. It continues the vocal line and piano accompaniment. The lyrics are written below the vocal staff. The system concludes with a double bar line.

17. КРИВИЙ ТАНЕЦЬ

(Дівочий)

Moderato

f

1—4 А в кри_ во_ го тан_ ця та не ви_ ве_ ду кін_ ця.

mf

Тре_ба ж його та ви_во_ ди_ ти, кі_нець ла_ду із_ на_ хо_ ди_ ти.

5—6 Ту_ ди мо_ я ма_тін_ ка йшла та той ві_ но_ чок знай_ шла,

та той ві_ но_ чок знай_ шла, та не_ лю_ бо_ му да_ ла.

Гра та ж сама.

1. А в кривого танця
Та не виведу кінця;
Треба ж його та виводити,
Кінець ладу знаходити.
2. Ой вінку мій, вінку,
Я тебе ізвила,

Я тебе ізвила
Ще й учора та із вечора.
3. Та повісила тебе
У теремі та на дереві,
У теремі та на дереві,
Та на золотому кілку.

До 3-го й 4-го тактів:

4. Та на золотому кілку,
Та на шовковому шнурку.
5. Туди моя матінка йшла,
Та той віночок знайшла,
Та той віночок знайшла,

Та нелюбому дала.
6. Та якби ж я знала,
Я б була та розірвала,
Я б була розірвала
Та й у грязь утоптала.

До 3-го й 4-го тактів:

Червоними та чобітками,
Золотими та підківками.

18. ПЛЕТУ, ПЛЕТУ ПЛЕТЕНИЦЮ

(Дівочий)

Andante

1. Пле_ ту, пле_ ту пле_ те_ ни_ цю, на па_ руб_ ків ши_ бе_ ни_ цю;
грай, жу_ че, грай, по_ ки й вий_ де край!

mf

2—4 Пле_ту, пле_ту ліс, ліс, на па_руб_ків біс, біс:

mp

f

грай, жу_че, грай, по_ки й вий_де край!

mf

Дівчата беруться за руки. Крайня дівчина починає танок вити, веде за собою дівчат попід руки, одна за одною так, що як зів'ють уже танка, то стоятимуть одна за одною спинами. Тоді знов розвивають назад. В'ючи й розвиваючи танка, співають:

1. Плету, плету, плетеницю,
На парубків шибеницю;

П р и с п і в:

Грай, жуче, грай,
Поки й вийде край.

2. Плету, плету ліс, ліс,
На парубків біс, біс;

П р и с п і в.

3. Об подушку геп, геп,
На парубків леп, леп;

П р и с п і в.

4. Плету, плету гай, гай,
На дівочок рай, рай;

П р и с п і в.

19. НЕЛЮБ

(Мішана)

Andante

mp Всі

1—8 Ой як, як ми_лень_ко_му по_ стіль сла_ ти?

Одна

Всі

Ой так, так, ой так, так! 9—12 Ой як, як

Одна

та не_лю_бу по_ стіль сла_ ти? Ой так, так, ой так, так!

Грають хлопці й дівчата. Вибирають з дівчат «отаманшу», таку, що порядкує у грі. «Отаманша» сідає на землю, долі, з ким-небудь з парубків; хлопці ж та дівчата беруться за руки, ходять круг «отаманші» й співають:

Гурт: 1, Ой як, як миленькому постіль слати?

Дівчина, що сидить долі, знімає з себе хустку, розстилає її й співає:

Ой так, так! (2)

Гурт: 2. Ой як, як миленького посадити?

Дівчина садить біля себе парубка й співає:

Ой так, так! (2)

Гурт: 3. Ой як, як коло миленького сісти?

Дівчина сідає сама коло парубка, співає:

Ой так, так! (2)

Гурт: 4. Ой як, як миленького обняти?

Дівчина обнімає парубка, співає:

Ой так, так! (2)

Гурт: 5. Ой як, як миленького цілувати?

Дівчина цілує парубка та все співає:

Ой так, так! (2)

Гурт: 6. Ой як, як од милого встати?

Дівчина встає неохоче, вдає з себе, що жалко кидати парубка й співає:

Ой так, так! (2)

Гурт: 7. Ой як, як милого підвести?

Дівчина підводить парубка й співає:

Ой так, так! (2)

Гурт: 8. Ой як, як з миленьким розставаться?

Дівчина цілується кілька разів з парубком і співає:

Ой так, так! (2)

Далі дівчина й парубок, що «отаманували», стають до гурту, а на своє місце «отаманша» вибирає другу дівчину. Ця нова «отаманша» сідає так само долі, а гурт співає їй те ж саме, що й попереду, тільки скрізь, замість «миленький», співають «нелюб». І вже дівчина до парубка, якого собі обрала, показує кожного разу огиду й презирство, що він їй ніби такий нелюбий, що на нього гидко їй дивитися.

Отож гурт співає:

9. Ой як, як та нелюбу постіль слати?

Дівчина з серця кидає хустку додолу й співає:

Ой так, так! (2)

Коли гурт співає:

10. Ой як, як та нелюба посадити?

Дівчина пхає того парубка, неприязно садить додолу, співає:

Ой так, так! (2)

Коли гурт заспіває:

11. Ой як, як коло нелюба сісти?

Дівчина неохоче, скривившись, сідає коло нього та й одвертається, щоб і не бачити, який він там є, та й співає:

Ой так, так! (2)

На кінці вже, як гурт проспівав:

12. Ой як, як із нелюбом розстаться?

Дівчина плює перед самого парубка у землю та й співає востаннє, виходячи з кола геть:

Ой так, так! (2)

20. ГОРОБЕЙКО

(Мішана)

Andante

Ой чи_жи_ку, го_ро_бей_ чи_ ку, ска_жи ме_ні у_сю прав_ донь_ ку.

Дівчата й молодіці беруться за руки, співають. При співі дві крайні поруч дівчини підіймають вгору руки, пропускають усіх дівчат, а дві дівчини з другого краю ведуть попід руки тих дівчат.

Ой чижику, горобейчику,
Скажи мені усю правдоньку.

Скажи мені усю правдоньку,
Кому волю, кому ніт волі?

А дівочкам уся волечка:
За юпочку да на улочку,

За намистечко да на містечко,
За віночок да й у таночок.

А жіночкам вся неволечка:
Що у печі дай вогонь горить,

На припічку горщик кипить,
Під порогом да свиня кричить,

А в колисці дитя плаче,
А в запічку воркун ворчить.

Огонь каже: «Загреби мене!»
Горщик каже: «Помішай мене!»

Горщик каже: «Помішай мене!»
Свиня каже: «Нагодуй мене!»

Воркун каже: «Поцілуй мене!»
Дитя каже: «Похитай мене!»

21. ЩІТКА

(Мішана)

Дівчата й хлопці беруться за руки. Крайня дівчина стоїть нерухомо, а усі інші ходять навколо неї, обвивають її навкруги. Дівчина починає бігати посередині того круга й співає. Проспівавши, стає оддалік; а друга робить те ж саме, далі третя, аж поки остання стане першою, а та, що співала, стане щіткою.

Andantino

Го_ро_бей_ ко_ ва ма_ тін_ка, ма_ тін_ка та на ма_ ків_ ці

си_ ді_ла, си_ ді_ла та дробен ма_ чок дзьо_ ба_ла, дзьо_ ба_ла: скоч, го_робець,

на ко_зу_бець, а ви, ді_воч_ки- чор_ но_бри_воч_ки, ве_ діть танець.

poco rall.

poco rall.

22. ЗАЙКО

(Мішана)

Дівчата і молодіці (або хлопці) беруться за руки, стають кругом. У середину пускають одну дівчину. Ходять круг неї й співають. Як співають: «Та нікуди зайку вискочити», то дівчина або хлопець, що в крузі за зайка, намагається розняти руки тим, що круг водять, та не розніме.

На словах: «Ану, зайку, скоки в боки», — зайко скаче на одній нозі, а при останніх словах: «З дівчиною обнімися», — зайко вибирає одну дівчину з круга, обкручується з нею, та й пускає її на своє місце, за зайка. Тоді гра починається знову.

Andantino

mp

За-го-род-жу річ-ку тер-ном, бер-ном, тер-ном, бер-ном

p leggiero

та ні-ку-ди зай-ку ви-ско-чи-ти, ви-ско-чи-ти, в ме-не ворі-теч-ка

за-ліз-ні-ї, за-ліз-ні-ї, а за-моч-ки зо-ло-ті-ї,

poco a poco cresc. e acceler.

зо_ ло_ ті_ ї. Ой скоч, ко_ли хоч, ко_ли ма_ ти ве_лить,

poco a poco cresc. e acceler.

ко_ли тво_я, зай_ чи_ ку, го_ ло_ ва не бо_лигь. Ой ну, зай_ ку,

ско_ ки в бо_ ки че_ рез мо_ ї ка_ рі о_ ки. Ой ну, зай_ ку,

mf

о_ бер_ ни_ ся, з дів_ чи_ но_ ю о_ бій_ ми_ ся.

23. КІЗЛИК

(Мішана)

Грають так само, як і в зайка. Тільки слова та мелодія одмінні.

Allegretto

The musical score is written for voice and piano. It consists of three systems of staves. The first system has a vocal line and a piano accompaniment. The second system continues the vocal line and piano accompaniment. The third system also continues the vocal line and piano accompaniment. The tempo is marked 'Allegretto'. The key signature has one sharp (F#). The time signature is 2/4. The vocal line is in a higher register than the piano accompaniment. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a more active bass line in the left hand. The lyrics are in Ukrainian and describe a game played with a rabbit, but with different words and melody.

mf

Вий_ди, вий_ди, кіз_ли_ку, вий_ди, вий_ди ра_но, вий_ди, вий_ди

mp

ра_но, вий_ди — по_гу_ляй_мо. Та ска_жи нам, кіз_ли_ку,

як ді_воч_ки ска_чуть, ой так хо_ро_шень_ко, ой так привяз_нень_ко.

Poco più mosso

f

Кіз _ ли _ ку, о _ бер _ ни _ ся, з ко _ то _ ро _ ю

mf

пан _ но _ ю о _ бні _ ми _ ся: хоч з ста _ ро _ ю.

хоч з ма _ ло _ ю, хоч з дів _ ко _ ю мо _ ло _ до _ ю.

24. ЧОЛОВІК ТА ЖІНКА

(Мішана)

Усі сідають у кружок; вибирають двох — за чоловіка та жінку. Жінка бігає навколо гравців, а чоловік ганяється за нею з ломакою. Інші, сидячи кружком, співають: одні від чоловіка, а другі від жінки.

Увесь час, як співають, чоловік женеться за жінкою, аж поки закінчать співати; тоді чоловік потурить жінку додому, геть від кругу.

Andante

(Від чоловіка)

Гей, жін_ко, до_ до_ му, до_ до_ му!

The first system of the musical score is in 2/4 time. The vocal line (treble clef) begins with a forte (f) dynamic and a fermata over the first measure. The piano accompaniment (grand staff) starts with a mezzo-forte (mf) dynamic. The lyrics are written below the vocal line.

Ді_ти пла_чуть, ї_сти хо_чуть, то йди дай, то йди дай.

The second system continues the musical piece. The vocal line and piano accompaniment maintain the same tempo and key signature. The lyrics are written below the vocal line.

(Від жінки)

Там на по_ли_ці три па_ля_ни_ці, так сам дай, так сам дай.

The third system of the musical score is in 2/4 time. The vocal line (treble clef) begins with a fermata over the first measure. The piano accompaniment (grand staff) starts with a mezzo-forte (mf) dynamic. The lyrics are written below the vocal line.

(Від чоловіка)

Гей, жін_ко, до_ до_ му, до_ до_ му! Ді_ти пла_чуть,

(Від жінки)

спа_ти хо_чуть, кла_ди спать, кла_ди спать. Там на ді_жеч_ці

є три по_ду_шеч_ки, не_хай сплять, не_хай сплять.

Веснянки

Веснянки не грають, а так, дівчата чи діти зберуться до купи за селом, на вигоні, та й співають.

1. ОЙ НЕ РОСТИ, КРОПЕ

(Дівоча)

Andantino

f

1—7 Ой не ро_сти, кро_пе, ой не ро_сти, кро_пе,

mf non legato

ви_ со_ко та й у го_ ро_ді,

ви_ со_ко та й у го_ ро_ді. 8—14 Ой по_ ро_сти, кро_пе,

ой по-ро-сти, кро-пе, ви-со-ко та й у го-ро-ді.

ви-со-ко та й у го-ро-ді.

1. Ой не рости, кропе, (2) Високо та й у городі, (2)	8. Ой порости, кропе, (2) Високо та й у городі. (2)
2. Ой не ходи, старий, (2) Коло моїх ворітечок, (2)	9. Ой походи, молодий, (2) Коло моїх та ворітечок; (2)
3. Ой не топчи, старий, (2) Кудрявої м'яти. (2)	10. Ой потопчи, молодий, (2) Кудрявую м'яту. (2)
4. Я того старого (2) Од роду не любила; (2)	11. Я того молодого (2) Од роду да полюбила; (2)
5. По його слідочку (2) Каменем да покотила. (2)	12. По його слідочку (2) Персником да покотила. (2)
6. Ой як тяжко-важко (2) Каменю да котитися, (2)	13. Ой як легесенько (2) Перснику да котитися, (2)
7. А ще тяжче-важче (2) Старому да женитися. (2)	14. А ще й легше, легше (2) Молодому оженитися. (2)

(Бориспіль. Переясл. пов.)

2. ОЙ ВЕСНА-ВЕСНЯНОЧКА

(Дівоча, співають і діти)

Andante sostenuto

The musical score is written for voice and piano. The voice part is on a single staff with a treble clef, and the piano accompaniment is on two staves (treble and bass clefs) with a grand staff bracket. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The tempo is marked 'Andante sostenuto'. The score consists of two systems. The first system has a vocal line starting with a 'tr' (trill) on the first note, followed by the lyrics 'Ой ве _ сна, ве _ сна та й ве _ сня _ ноч _ ка,'. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a similar pattern in the left hand. The second system continues the vocal line with 'ой ра _ но, ра _ но та й ве _ сня _ ноч _ ка.' and concludes with a double bar line. The piano accompaniment also concludes with a double bar line.

Ой весна, весна та й весняночка,
Ой рано, рано, та й весняночка!

Де ж твоя дочка та й паняночка?
Ой рано, рано, та й паняночка!

Погнала бичка за ворітчка,
Ой рано, рано, за ворітчка!

Пасися, бичку, я спряду мичку,
Ой рано, рано я спряду мичку!

Старому діду на рукавичку,
Ой рано, рано на рукавичку!

А бабусеньці на спідничку,
Ой рано, рано на спідничку!

Мички не спряла й бичка втеряла,
Ой рано, рано, й бичка втеряла!

(с. Будище, Короловецьк. пов.)

3. ОЙ ВЕСНА-ВЕСНЯНОЧКА

(Дівоча)
(Варіант полтавський)

Andante

The musical score is written for voice and piano. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 3/4. The tempo is marked 'Andante'. The score consists of two systems. The first system has a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line starts with a piano (*p*) dynamic and includes the lyrics 'Ой весна, весна да весняночка,'. The piano accompaniment also starts with a piano (*p*) dynamic. The second system continues the vocal line with 'де твоя дочка да паняночка?' and includes dynamic markings like *cresc.* and *f*. The piano accompaniment also includes *cresc.* and *mf* markings. The score ends with a double bar line.

Ой весна, весна да весняночка,
Де твоя дочка да паняночка?

Де твоя дочка да паняночка? —
Десь у садочку шиє сорочку.

Шовком та біллю да вишиває,
Своєму милому пересилає.

Надівай її щонеділоньки,
Споминай же мені щогодиноньки.

Шовком я шила, біллю рубила,
Жаль мені козака, що я полюбила.

(Іванків, Переясл. пов.)

4. А ВЖЕ ВЕСНА КРАСНА

(Дівоча)

Andantino

The first system of the musical score is for the vocal part, marked 'Andantino' and 'f' (forte). It consists of a single staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is in 3/4 time. The lyrics 'А вже весна, а вже красна,' are written below the staff. The piano accompaniment is shown in a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one flat and a 3/4 time signature. It is marked 'mf' (mezzo-forte). The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the right hand and a more active bass line in the left hand.

The second system of the musical score continues the vocal melody and piano accompaniment. The vocal staff has the lyrics 'із стріх во-да кап-ле, із стріх во-да кап-ле, із стріх во-да кап-ле.' The piano accompaniment is marked 'leggiero' (light). The piano part continues with a similar rhythmic pattern, featuring eighth notes and some triplet figures.

А вже весна, а вже красна,
Із стріх вода капле: (3)

Молодому козаченьку
Мандрівочка пахне. (3)

Помандрував молодий Івашко
У чистеє поле. (3)

За ним іде молода дівчина:
«Вернися, соколе!» (3)

«Не вернуся, забарюся:
Гордуєш ти мною. (3)

А вже ж буде тєє гордування
Все перед тобою». (3)

(м. Бориспіль)

5. ОЙ ТИ, СИВАЯ ТА ЗОЗУЛЕНЬКО

(Жіноча)

Andante

Ой ти, си _ ва _ я та зо _ зу _ лень _ ко,

та не куй ра _ 3 но та й у ді _ 3 бро _ ві.

Ой ти, сивая та зозуленько,
Та не куй рано та й у діброві.

Не збуди мене, та молоді.
Ізбудять мене да раніш тебе.

У мене свекорко, да не батенько:
«Уставай, невістко-неробітниця!

Уставай, невістко-неробітниця,
Ти своєму роду некукібниця!

Устань, невістко — да ранесенько,
Умий личко да білесенько».

На цей голос співають:

- а) Ой вийдіть, люди, та дивітеся...
- б) Ой чи було літо, чи минулося...
- в) Ой під вербою да не метено...

(Іванків)

6. ХОДИТЬ СОРОКА КОЛО БОЛОТА

(Дівоча)

Andantino quasi. Allegretto

The first system of the musical score is for the song 'Ходить сорока коло болота'. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in 5/8 time, starting with a forte (f) dynamic. The piano accompaniment is in 5/8 time, starting with a mezzo-forte (mf) dynamic. The lyrics are: 'Хо-дить со-ро-ка ко-ло бо-ло-та та й кря-че, та й кря-че.'

The second system of the musical score continues the song 'Ходить сорока коло болота'. It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in 5/8 time, starting with a piano (p) dynamic. The piano accompaniment is in 5/8 time, starting with a piano (p) dynamic. The lyrics are: 'Хо-дить Ва-силь-ко ко-ло ві-кон-ця та й пла-че, та й пла-че.'

Ходить сорока коло болота
Та й кряче. (2)
Ходить Василько коло віконця
Та й плаче. (2)

«Вийди, Настечко, вийди, серденько,
Та й вийди». (2)
«Свічечка горить, батенько не спить,
Не вийду. (2)

Свічечка згасне, батенько засне,
Та й вийду, (2)
Та й вийду, серденько, та й вийду, рибонько,
Та й вийду». (2)

(Бориспіль)

7. ОЙ ТАМ НА ГОРІ, НА КРАСІ

(Дівоча)

Andante non troppo

The first system of the musical score is for the vocal part. It is written on a single staff in 3/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is 'Andante non troppo'. The first measure is marked *mf* and contains the lyrics 'Ой там на'. The second measure contains 'го _ рі,' and features a triplet of eighth notes. The third measure contains 'на кра _ сі'. The piano accompaniment is shown on a grand staff (treble and bass clefs). The piano part begins with a *mp* dynamic. It features a triplet of eighth notes in the right hand in the second measure, corresponding to the vocal triplet.

The second system of the musical score continues the vocal and piano parts. The vocal staff begins with a *f* dynamic and contains the lyrics 'кра _ сі _ є ку _ кіль у ов _ сі.' The piano accompaniment continues with a *mf* dynamic. Both parts conclude with repeat signs at the end of the system.

Ой там на горі, на красі,
Красіє кукіль у овсі. (2)

Чом ви, парубки, не йдете,
Куколю з овса не рвете? (2)

Ой ірветься нам на душі,
Що всі дівчата хороші. (2)

(Іванків)

8. ПЕРЕЛЕТИ, СОКОЛОНЬКУ

(Дівоча)

Пе_ ре_ ле_ ти, со_ ко_ лонь_ ку, пе_ ре_ ле_ ти 3

че_ рез на_ ше Ба_ риш_ по_ ле 3 да в по_ ле.

Перелети, соколоньку, перелети
Через наше Баришполе да в поле.

Да накажи, соколоньку, да Василю,
Уже твоя да дівчина у тузі.

Уже твоя да дівчина да й у тузі,
Сап'янії черевички на нозі.

Да нехай же носить здорова,
Я ж бо їй да не скажу ні слова.

Да не за батькові се гроші
Купив дівчині хороші.

Да не за батькові телички
Купив дівчині черевички.

(Іванків)

9. ВИЙДИ, ГРИЦЮ, НА ВУЛИЦЮ

(Дівоча, співають і діти)

Andantino

1—5 Вий_ди, Гри_цю, на ву_ли_цю і ти, ко_ва_лен_ку,
9—10

f

mf

This system contains the first two staves of the piece. The vocal staff is in G major (one flat) and 2/4 time, starting with a forte (*f*) dynamic. The piano accompaniment is in the same key and time, starting with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The lyrics are written below the vocal staff, with syllables aligned with the notes.

за_грай ме_ні в сви_сті_лоч_ку сти_ха-по_ма_лень_ку. 6—8 Що ви_ве_ду

This system contains the next two staves. The vocal staff continues the melody, and the piano accompaniment provides harmonic support. The lyrics continue below the vocal staff.

нит_ку та по_ши_ю свит_ку. 6.7 8 тан_ців.

This system contains the final two staves of the piece. The vocal staff concludes the melody, and the piano accompaniment provides a final harmonic support. The lyrics conclude below the vocal staff. Above the vocal staff, there are markings '6.7' and '8' indicating measure numbers.

1. Вийди, Грицю, на вулицю І ти, коваленку. Заграй мені в свистілочку Стиха-помаленьку. 2. Заграй мені в свистілочку Стиха-помаленьку. Свистілочка, як бджілочка, В білих ручках гуде. 3. Ти, місяцю-перекрою, Зайди за комору, Не бачила миленького, Не піду додому. 4. Хоч бачила, не бачила, Ніде не зачую, Не стояла сюю нічку Й не переночую. 5. Весняночко, паняночко, Де ти зимувала?	У садочку на кілочку Пряла на сорочку. 6. Що виведу нитку Та пошию свитку; 7. А з тих торочок Та нашию сорочок; 8. А з тих кінців Та нашию штанців. 9. Леле, тату, леле, мамо, Леле, коваленку, Заграй мені у дудочку Стиха-помаленьку. 10. Леле, леле, а млин меле, А колесо креше, А дівчина правду каже, Козаченько бреше.

(Черніг. і Полтав. губ.)

10. КОЛО ДУНАЄЧКУ, КОЛО БЕРЕЖЕЧКУ

(Дівоча)

Andante tranquillo

The musical score is written for voice and piano. The voice part is on a single staff with a treble clef, key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a 2/4 time signature. It begins with a piano (*p*) dynamic marking. The lyrics are written below the notes: "Ко_ло Ду_на_єч_ку, ко_ло бе_ре_жеч_ку да ри_ну_ла". The piano accompaniment consists of two staves, treble and bass, with a grand staff brace on the left. It also begins with a piano (*p*) dynamic marking. The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the right hand and a simple harmonic accompaniment in the left hand.

во _ да з Ду _ на _ ю, з Ду _ на _ ю

ти _ хо _ го, з бе _ реж _ ка кру _ то _ го.

Коло Дунаечку, коло бережечку

Приспів:

Да ринула вода з Дунаю,
З Дунаю тихого,
З бережка крутого.

Там три козаки коней напували,

Приспів.

А Максимко каже: «Я Катрусю люблю,

Приспів.

Я Катрусю люблю і за себе візьму».

А Андрійко каже: «Я Парасю люблю,

Приспів.

Я Парасю люблю і за себе візьму».

Приспів.

А Василько каже: «Я Марусю люблю,

Приспів.

Я Марусю люблю і за себе візьму».

Приспів.

11. ТА ВПЛИНЬ, СЕЛЕЗНЮ

(Дівоча)

Andante non tanto

mf

1—5 Та вплинь, се_ ле_ зе_ ню, та вплинь за во_ до_ ю,

mp

cresc. *f*

та лю_ лі- лю_ ле_ сень_ ки, та вплинь за во_ до_ ю.

cresc. *mf*

6.7 Та ска_ жи, се_ ле_ зе_ ню, як ста_ рі ба_ би ска_ чуть,

та лю_лі- лю_ ле_ сень_ ки, як ста_рі ба_ би ска_ чуть?

Та вплинь, селезню,
Та вплинь за водою,
Та люлі-люлесеньки,
Та вплинь за водою.

Та скажи, селезню,
Як дівочки скачуть,
Та люлі-люлесеньки,
Як дівочки скачуть?

Да отак хорошенько,
Да отак пригоженько,
Та люлі-люлесеньки,
Да отак пригоженько.

Та скажи, селезню,
Як парубочки скачуть,

Та люлі-люлесеньки,
Як парубочки скачуть,

Да отак хорошенько,
Да отак пригоженько,
Та люлі-люлесеньки,
Да отак пригоженько.

Та скажи, селезеню,
Як старі баби скачуть,
Та люлі-люлесеньки,
Як старі баби скачуть?

Да отак ізкорчившись,
Да отак ізморщившись,
Та люлі-люлесеньки,
Да отак ізморщившись.

(с. Будище)

12. ПРОСИЛАСЯ ГАЛОЧКА

(Дівоча)

Andantino

У ви_шне_ вім са_ доч_ ку, са_ доч_ ку по_ няв со_ кіл

га_ лоч_ ку, га_ лоч_ ку; ви_ ступ_ цем, від_ руб_ цем,

во_ є_ во_ до грець_ кий, па_ не Кра_ ма_ рець_ кий,

та ви_водь тан_ чок ді_ во_ чок по_ ні_ мець_ ки, гу!

У вишневім садочку, садочку
Поняв сокіл галочку, галочку:

П р и с п і в:

Виступцем, відрубцем,
Воеводо грецький,

Пане Крамарецький,
Та виводь танчок дівочок
По-німецьки,
Гу!

Просилася галочка, галочка

Та у свого сокілка, сокілка:

Приспів.

«Пустити ж мене, сокілку, сокілку, .
Між галочки погулять».

Приспів.

«Тоді тебе, галочко, одпущу,
Як по саду пір'ячко розпущу».

Приспів.

«Бодай же ти, сокілку, не діждав,
Щоб ти моє пір'ячко розпускав».

Приспів.

Просилася Настечка, Настечка

Та у свого Андрійка, Андрійка:

Приспів.

«Пустити ж мене, Андрійку, Андрійку,
Між дівочки погулять, погулять».

Приспів.

«Тоді тебе, Настечко, одпущу,
Як по плечах кісоньку розпущу».

Приспів.

«Бодай же ти, Андрійку, не діждав,
Щоб ти мою кісоньку розпускав».

Приспів.

(с. Мозолієвка, Кременчуц. пов.)

13. ОЙ ТАМ НА МОРИЖКУ

(Дівоча)

Andante sostenuto

Ой там на мо-ріж-ку по-сгав-лю я

хиж-ку. Ви-ступ-цем ти-хо йду.

Allegro
Andante sostenuto

а во-да по ка-ме-ню, а во-да по бі-ло-му і-ще й тих-ше.

Ой там на моріжку поставлю я хижку.
 Виступцем тихо йду,
 А вода по каменю,
 А вода по білому
 Іще й тихше.

Там козаки сиділи, ножики гострили.
 Виступцем тихо йду,
 А вода по каменю,
 А вода по білому
 Іще й тихше.

Дівоньки сиділи, сукнячки кроїли.
 Виступцем тихо йду,
 А вода по каменю,
 А вода по білому
 Іще й тихше.

Збірка народних пісень

В ХОРОВОМУ
РОЗКЛАДІ

ПРИСТОСОВАНИХ ДЛЯ УЧНІВ
МОЛОДШОГО
І ПІДСТАРШОГО ВІКУ
У ШКОЛАХ НАРОДНИХ

Дитячі ігри

1. ПУСКАЙТЕ НАС

Діти стають так, що половина береться за руки, а друга половина гуртом тримається і співає:

Moderato

Пус_кай_ те нас, пус_кай_ те нас з-за гір по_гу_ ля_ ти.

Той гурт, що за руки взявся, одспівує:

1. Не пус_ ти_мо, не пус_ ти_мо, бо близь_ ко Ду_ най.
2. А ми мос_ти по_мос_ ти_мо за си_ ній Ду_ най.

Незчеплений гурт співає:

А ми мос_ти по_ло_ ми_мо, са_мі со_бі

по_ї_ де_мо за си_ ній Ду_ най.

Та й проривається крізь гурт.

(с. Колодяжне, Волинь)

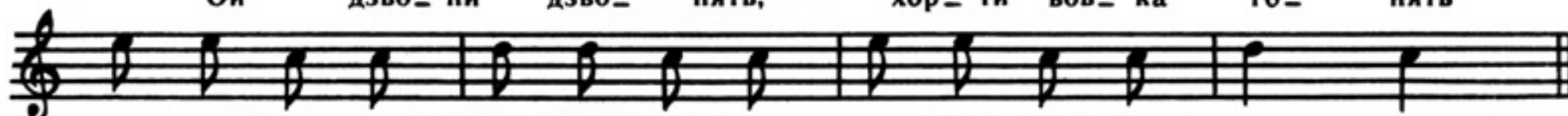
2. ГРА В ЗАЛІЗНОГО КЛЮЧА АБО У ВОВКА

Діти стають в коло, взявшись за руки, а одно — в середині, в крузі, намагається прорватись. Його питають: «Який ключ?» Воно відказує: «Залізний!» Виривається з круга і втікає, а за ним всі женуться та співають:

Allegro assai

Ой дзво_ ни дзво_ нять, хор_ ти вов_ ка го_ нять

по бо_ ло_ тах, о_ че_ ре_ тах, де лю_ ди не хо_ дять.

Хто ловить, той сам стає «вовком» у крузі, і тоді знов грають спочатку.

(с. Колодяжне, Волинь)

3. ГРА У ВІДЬМУ

Діти вибирають «відьму»: одна стає і, показуючи за кожним словом на кожного з дітей по черзі, починаючи від себе, «по сонцю», зліва направо, рахує так:

Ене, мене, іки, паки,
Ерве, серве, ісумдаки,
Ей, свей, скусматей,
Сіньки, піньки, цервута,
Алки, малки, талки, туз.

На кого впаде останнє слово, той стає за «відьму». Так само вибирають «матку».

«Відьма» сідає долі, інші ідуть до неї, побравшись за руки «ключем» так, що передня, «матка», може заслонити собою всіх.

«Матка» починає співати, а за нею всі:

Allegro molto

Ой ти, ба_бо, ой ти, ста_ро відь_мо, за_пря_гай_мо, їдь_мо

за гра_ни_цю по пше_ни_цю, а по_ки ще вид_но.

«Відьма» зривається і силкується схопити когось, а «матка» боронить всіх собою. Коли ж «відьма» таки торкне кого, то той застається, а всі тікають; «відьма» ловить і якого зловить,

той стає «відьмою» на її місце. Той, кого «відьма» торкнула ще перше, поки всі розбіглись, стає за «матку», і гра знов починається.

(с. Колодяжне, Волинь)

4. ГРА В БОБРА

Вибирають «бобра» і «мисливця». «Бобра» вибирають так, що беруть кийка (ціпка, паличку), держать правцем, і кожне з дітей береться за нього одною рукою, а чия рука прийдеться зверху, на кінці кийка, той стає за «боб-

ра». «Мисливця» вибирають так, що всі кладуть по одному пальцю на чие-небудь коліно, всі пальці сходяться кінцями до купи («зірочкою»), тоді одна дитина рахує їх:

Котилася торба
З високого горба,
А в тій торбі

Хліб та паляниця,
Кому доведеться,
Той буде жмуриться.

На чий палець прийдеться слово «жмуриться», той стає за «мисливця», а решта стають за «хортів» і вибирають собі кожне собаче ім'я

(наприклад, Сірко, Рябко, Крутько, Бровко, Лиско, Лиска, Співка, Знайда, Жук). «Мисливець» сідає «зажмурившись» і співає:

Allegretto

«Бобер» мусить сховатись, поки «мисливець» доспіває. Часом «Бобер» просить проспівати тричі або й більше, щоб мати час заховатись: можна співати й більше, тільки він повинен просити, ще не починаючи ховатись. Проспівавши, скільки раз було умовлено, «мисливець» гукає: «Хорти з ліса!» «Хорти» біжать на голос і шукають «бобра». «Бобер» може і втікаючи ховатись по кілька разів, а «хорти» мусять його шукати. «Мисливець» сам не шукає і не ловить, тільки цькує, як бачить, що хтось лінується:

«Шукай, Сірко!» або «Лови, Бровко!» «Хорти», бігаючи, гавкають. Як «хорти» зловлять «бобра», то «мисливець» наміряється на нього кийком і кричить: «Бабах!» «Бобер» падає додолу, «мисливець» гукає: «Хорти в ліс!» і сам з ними біжить геть, а зостається «бобер» і той, хто перший торкнув його, ловлячи. «Бобер» стає за «мисливця», а той, хто зловив, за «бобра», і знов грають так само.

(с. Жабориця, Волинь)

5. САВКА

Andantino

Часом це співають без гри. А часом одно з дітей удає «Савку» і лягає долі, як мертве, друге «попа», третє «попадю» і тоді так грають, як співають, що приходить «піп», а «Савка» втікає і ховається. «Піп» з «попадею» шукають

«Савку», і котре знайде, так само стає за «Савку». Решта дітей з гурту не грає, а тільки при-співує.

(с. Жабориця, Волинь)

6. РАК-НЕБОРАК

Діти кладуть дошку одним кінцем на колодку, другим на землю, по черзі вбігають або ковзаються по ній та співають:

Allegro non troppo

(с. Чекна, Волинь)

7. БЕЗКОНЕШНА

Andante

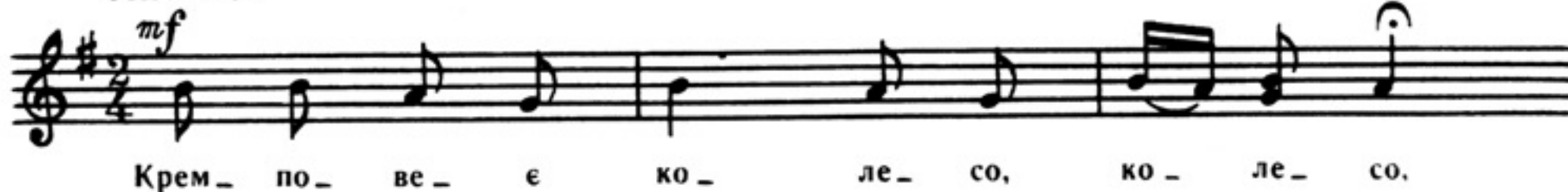
(с. Жабориця, Волинь)

Весняні ігри дівочі

1. КРЕМПОВЕЄ КОЛЕСО

Співає увесь гурт, взявшись за руки в коло й водячи хоровод.

Andante

Кремповеє колесо, колесо
Вище тину стояло, стояло.

Вище тину стояло, стояло,
Много дива видало, видало:

Що в решеті водиці, водиці.
 Стільки в хлопців правдиці, правдиці.
 Скільки в небі зірочок, зірочок,
 Стільки хлопцям болячок, болячок,

Кремпового колеса, колеса,
 Згубив Іван пояса, пояса.
 А Маруся ридала, ридала,
 Поясини шукала, шукала.

(с. Колодяжне, Волинь)

2. ПОДОЛЯНКА

Allegro

1. Десь тут бу_ла по_до_ля_ноч_ка, десь тут бу_ла
 2. Ой встань, ой встань, по_до_ля_ноч_ко, ой встань, ой встань

мо_ло_де_сень_ка, тут во_на впа_ла, до зем_лі при_
 мо_ло_де_сень_ка, у_мий лич_ко, так, як шкля_

_па_ла, тут во_на впа_ла, до зем_лі при_па_ла.
 _ноч_ку, бі_жи до Ду_на_ю, візь_ми ту, що з кра_ю.

Співає цілий гурт, ставши в коло, а одна дівчина перше ховається поза колом, потім вривається в коло і падає на землю, далі встає, ніби вмивається, і бере якусь дівчину, що стає на її місце.

(с. Чекна, Волинь)

3. КОСТРУБОНЬКО

Ставши в коло, співають; одна дівчина тихо, мов зажурена, в крузі походить, а друга, що

удає Кострубонька, їздить на хворостині поза кругом.

Allegretto

Бід_на мо_я го_ло_вонь_ко, не_щас_ли_ва мо_я до_лень_ко.
 Що ж я, бід_на, на_ро_би_ла, Кос_тру_бонь_ка не злю_би_ла.
 При_їдь, при_їдь, Кос_тру_бонь_ку, ста_ну, ста_ну до шлю_бонь_ку
 у не_ді_лю по_ра_нень_ку на ля_но_му руш_ни_чень_ку.
 При_їдь, при_їдь, Кос_тру_бонь_ку, на си_во_му ко_ни_чень_ку.

Тут Кострубонько намагається прорватися в коло, його не пускають; коли ж втиснеться, то дівчина втікає від нього, ховаючись за подругами і в колі й поза колом. Нарешті Костру-

бонько її ловить і гра або кінчається, або дівчина з Кострубоньком міняються ролями і гра починається знову.

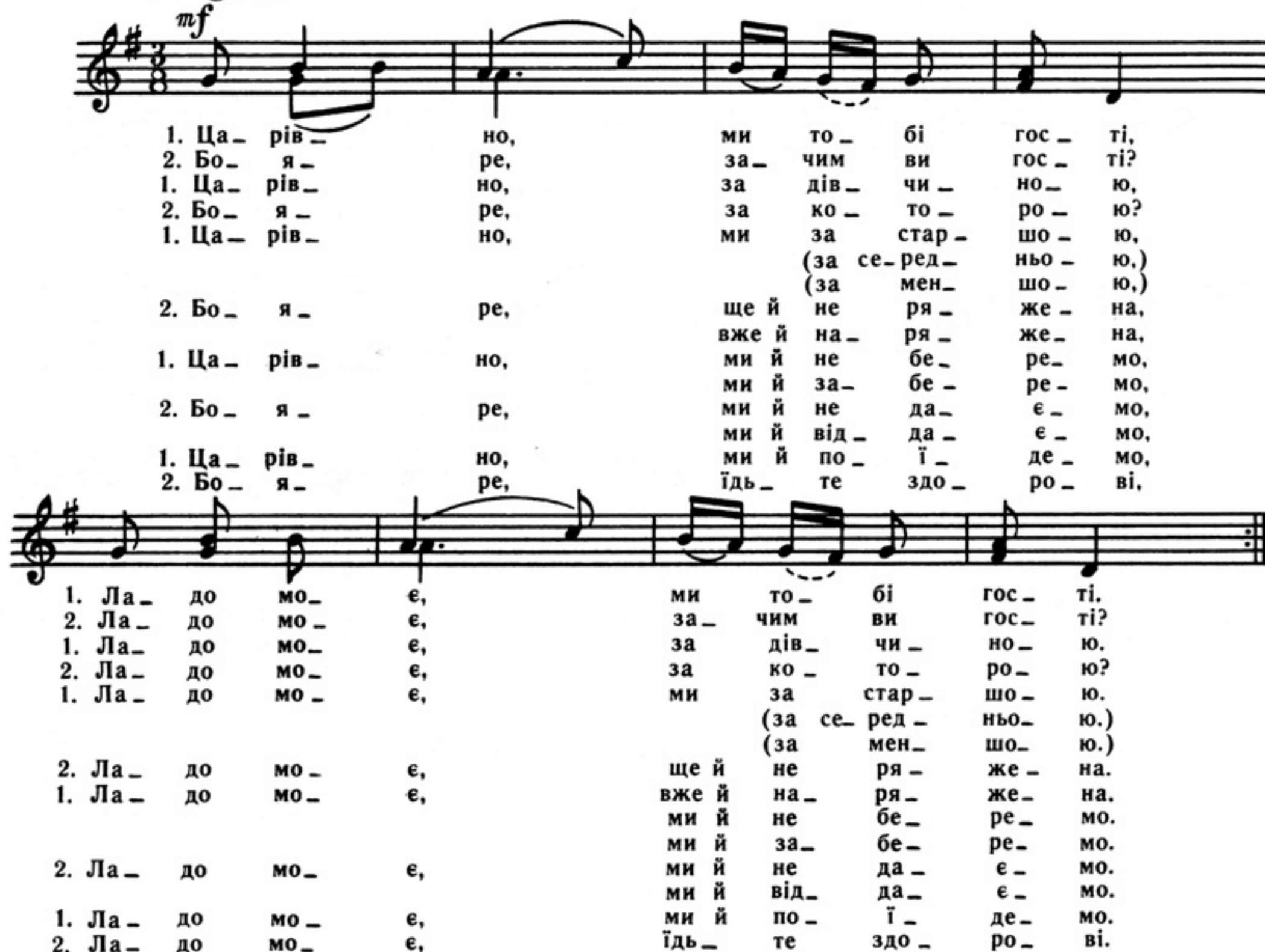
(с. Чекна, Волинь)

4. ЦАРІВНА

Співають два хори. Перший хор співає стоячи, другий — сидячи і ховаючи позади себе три вибрані дівчини. Після строфи «Царівно, ми поїдемо» перший хор віддається, потім знову вер-

тається. Після строфи «Царівно, ми й забере-мо» перший хор бере одну з дівчат, а словами «Бояре, їдьте здорові!» гра кінчається.
(Миропілля, Волинь)

Allegretto

1. Ца_ рів_ но, ми то_ бі гос_ ті,
2. Бо_ я_ ре, за_ чим ви гос_ ті?
1. Ца_ рів_ но, за_ дів_ чи_ но_ ю,
2. Бо_ я_ ре, за_ ко_ то_ ро_ ю?
1. Ца_ рів_ но, ми за_ стар_ шо_ ю,
(за се_ ред_ ньо_ ю.)
(за мен_ шо_ ю.)
2. Бо_ я_ ре, ще й не ря_ же_ на,
вже й на_ ря_ же_ на,
1. Ца_ рів_ но, ми й не бе_ ре_ мо,
ми й за_ бе_ ре_ мо,
2. Бо_ я_ ре, ми й не да_ є_ мо,
ми й від_ да_ є_ мо,
1. Ца_ рів_ но, ми й по_ ї_ де_ мо,
2. Бо_ я_ ре, їд_ те здо_ ро_ ві,

1. Ла_ до мо_ є, ми то_ бі гос_ ті.
2. Ла_ до мо_ є, за_ чим ви гос_ ті?
1. Ла_ до мо_ є, за_ дів_ чи_ но_ ю.
2. Ла_ до мо_ є, за_ ко_ то_ ро_ ю?
1. Ла_ до мо_ є, ми за_ стар_ шо_ ю.
(за се_ ред_ ньо_ ю.)
(за мен_ шо_ ю.)
2. Ла_ до мо_ є, ще й не ря_ же_ на.
1. Ла_ до мо_ є, вже й на_ ря_ же_ на.
ми й не бе_ ре_ мо.
ми й за_ бе_ ре_ мо.
ми й не да_ є_ мо.
ми й від_ да_ є_ мо.
ми й по_ ї_ де_ мо.
їд_ те здо_ ро_ ві.

5. ЖЕНЧИК

Хор стає у дві лави, роблячи вулицю. По тій вулиці пробігає дівчина, танцюючи щось подібне до мазурки.

Allegro

Жен_ чи_ чок_ брен_ чи_ чок ви_ лі_ та_ є,
ви_ со_ ко ні_ жень_ ку пі_ дій_ ма_ є.

Дівчина бере крайню з тих, що співають, пускає замість себе через вулицю.

(с. Чекна, Волинь)

6. ЗАЇНЬКО

Дівчина в хоровому крузі удає «заїнька»: в міру того, як хор співає, вона береться то за голову, то за коліна, то знов тупотить ногами на місці; потім зненацька хапає якусь дівчину з кола, і та вже далі удає так само «заїнька».

Allegro

Заїньку, сінця по колінця,
Та нікуди заїньку та не вискочити,
Та нікому сірому, та ні вистрибнути.
Заїньку, обернися,
Яка тобі люба, мила — обіймися.

Заїньку, п'ятки-м'ятки,
Та нікуди заїньку та ні вискочити,
Та нікому сірому та ні вистрибнути.
Заїньку, обернися,
Яка тобі люба, мила — обіймися.

7. МАК

Беруться за руки, стають у коло. В середині сідає одна дівчина: круг неї ходять і співають:

«Ой на горі мак» і до кінця.

Проспівавши, питають у дівчини: «Козачок, чи виорав на мачок?» Дівчина одмовляє: «Виорав». Тоді знов ходять навкруг і співають те ж саме. Питають знову: «Козачок, чи посіяв мачок?» — «Посіяв». Ходять, співають: «Козачок, чи посходив мачок?» — «Посходив». Співають: «Козачок, чи пора полоти мачок?» — «Пора».

Співають: «Козачок, чи цвіте мачок?» — «Цвіте». Співають: «Козачок, чи поспів мачок?» — «Поспів». Співають: «Козачок, чи пора брать мачок?» — «Пора». Тоді всі гуртом кидаються, трусять ту дівчину: дівчина пручається, доки не розірве рук у колі, та й тікає.

Andantino

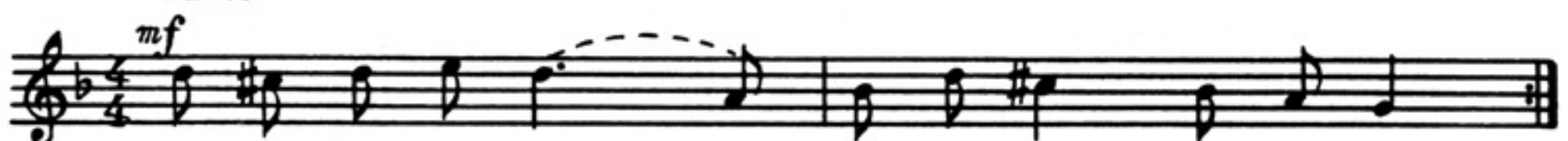
(Кременчуцький пов., Полтавщина)

8. ПЕРЕПІЛКА

Дівчата стають у коло. Одна йде в середину, Дівчата, ходячи круг перепілки (дівчини), співають: «Ой у перепілки та голівка болить» — і далі. Щоразу на слові «болить» (плечиці, рученьки, колінця), перепілка хапається за голову, плечі, руки й інше, хитає головою, вдаючи з себе слабу та немічну. При дальших словах: «Ой у перепілки та старий мужичок» (вірш 6,

7, 8) перепілка ілаче, закриває руками очі, ніби сльози втирає. А як почнуть співати: «Ой у перепілки молодий мужичок» (вірш 9 і 10), перепілка починає скакати, плескає в долоні, рознімає дівчатам руки, щоб вискочити. При цьому їй кажуть: «Добрі замки в моєї коханки». Яка дівчина пустить руку, та йде в середину, і знов те ж саме, що й спочатку.

Andante

1. Ой	у	пе_	ре_	піл_	ки	та	го_	лів_	ка	бо_	лить. (2)
2. Ой	у	пе_	ре_	піл_	ки	та	пле_	чи_	ці	бо_	лять. (2)
3. Ой	у	пе_	ре_	піл_	ки	та	ру_	чень_	ки	бо_	лять. (2)
4. Ой	у	пе_	ре_	піл_	ки	та	ко_	лін_	ця	бо_	лять. (2)
5. Ой	у	пе_	ре_	піл_	ки	та	спи_	нонь_	ка	бо_	лить. (2)
6. Ой	у	пе_	ре_	піл_	ки	та	ста_	рий	му_	жи_	чок. (2)
7. Із	ко_	мо_	ри	йде		і	на_	гай_	ку	не_	се. (2)
8. Він	на_	гай_	ку	не_	се,	бо_	ро_	до_	ю	тря_	се. (2)

П р и с п і в:

Тут була, тут перепілочка,
Тут була, тут сизокрилая.

9. ВОЛОДАР АБО ВОРОТАР

Дівчата стають у дві лави, одна проти другої, щоб було в обох лавах порівну. Обидві лави співають по черзі, одна лава запитує, друга їй відповідає. Дві дівчини беруться за руки, садовлять на руки хлопчика і носять його круг церкви (так грають на Волині і на Покутті), або вдають ніби коло церкви. Всі інші дівчата

співають. Як переспівали усю пісню, тоді друга лава (та, що питає) розступається на дві рівні половини та й робить з рук ворота. Через ті ворота заходять дівчата першої лави. Тепер дівчата помінялися місцями: перша лава стала другою, а друга першою, і знов починають гру, як і спершу.

Andante comodo

10. КОРОЛЬ

Ті, що грають, ходять взявшись за руки, кружка й співають. Один з гурту — король — ходить навколо, придивляючись до дівчини, яка ходить в колі. Після того, як гурт проспівав, дівчина співає: «Виводу, виводу». Гурт відпові-

дає. Після слів дівчини: «Короля, короля!» гурт рознімає руки, дві сусідні дівчини піднімають руки вгору, а весь гурт перебігає понід руками. Тут і кінець гри.

Moderato, poco maestoso

Vci f

1. Ко _ роль ко _ ло го _ ро _ ду хо _ дить,
2. Ко _ роль у го _ род за _ гля _ да _ є,
3. Ко _ роль, по _ кло _ ни _ ся ни _ зень _ ко,

ко _ роль у го _ род за _ гля _ да _ є.
ко _ роль ді _ во _ чок ви _ кли _ ка _ є.
ко _ роль, по _ ці _ луйсь хо _ ро _ шень _ ко.

Sostenuto

Одна

1. Ви _ во _ ду, ви _ во _ ду.
2. Бо _ ю _ ся, бо _ ю _ ся.
3. Ко _ ро _ ля, ко _ ро _ ля.

Vci

1. Чом не йдеш по во _ ду?
2. Ко _ го ж ти бо _ їш _ ся?

3. А ко _ ро _ ля не _ ма до _ ма, ко _ ро _ ли _ ха

са _ ма до _ ма, од _ чи _ няй во _ ро _ та!

Обрядові пісні

ВЕСНА

Веснянки

Веснянки не грають, а дівчата чи діти зберуться на вигоні та й співають.

1. РОЗЛИЛИСЯ ВОДИ

Moderato

1. Роз_ли_ли_ся во_ди	на чо_ти_ри бро_ди.
2. У пер_шо_му бро_ді	зо_зу_лень_ка ку_є.
3. Зо_зу_лень_ка ку_є,	бо_лі_теч_ко чу_є.
4. У дру_го_му бро_ді	со_ло_вей_ще_бе_че.
5. Со_ло_вей_ще_бе_че,	сад_ки роз_ви_ва_є.
6. У тре_тьо_му бро_ді	со_пі_лонь_ка гра_є,
7. Со_пі_лонь_ка гра_є,	на гран_ня скли_ка_є.
8. В четвер_то_му бро_ді	дів_чи_нонь_ка пла_че.

1—7. Гей,	дів_ки, вес_на_крас_на,	зіл_ля зе_ле_нень_ке.
8. Гей,	ма_ти, ли_хо зна_ти —	за не_лю_бом жи_ти.

2. А ВЖЕ ВЕСНА

1. А вже вес_на, а вже крас_на;	із стріх во_да кап_ле.
2. Мо_ло_до_му ко_за_чень_ку	ман_дрі_воч_ка пах_не.
3. По_ман_дру_вав ко_за_чень_ко	у чис_те_є по_ле.
4. За ним і_де мо_ло_да дів_чи_на:	«Вер_ни_ся, со_ко_ле,
5. «Не вер_ну_ся, за_ба_рю_ся,	гор_ду_єш ти мно_ю,
6. «Бу_де ж мо_є гор_ду_ван_ня	все пе_ред то_бо_ю.

із	стріх	во_да	кап_	ле.
ман_	дрі_	воч_ка	пах_	не.
у	чис_	те_є	по_	ле.
вер_	ни_	ся, со_	ко_	ле!»
гор_	ду_	єш ти	мно_	ю.»
все	пе_	ред то_	бо_	ю.»

3. ПЛЕТУ, ПЛЕТУ ЛІСОЧКУ

(Гра-веснянка)

Стають кружка, беруться за руки.

Allegretto

1. Пле_ ту, пле_ ту лі_ соч_ ку си_ том- ре_ ше_ том,
2. Роз_ плі_ та_ ю лі_ соч_ ку си_ том- ре_ ше_ том,

го_ ре, мо_ є зіл_ ляч_ ко під_ зе_ ле_ не.
го_ ре, мо_ є зіл_ ляч_ ко під_ зе_ ле_ не.

Ой так, так сі_ ють мак, о_ гір_ ки- жов_ тя_ ки,
і мор_ ков_ ку, пас_ тер_ нак, ста_ рій_ те_ ся, па_ руб_ ки,
ось вам ли_ хо — не дів_ ки;

в нас гі_ роч_ ки зе_ ле_ нень_ кі_ ї, в нас ді_ воч_ ки

мо_ ло_ день_ кі_ ї, ой так, так, сі_ ють мак

і мор_ ков_ ку, пас_ тер_ нак.

Дівчата чи діти беруться за руки. Крайня починає танок вити: веде за собою дівчат попід руки, поза кожною дівчиною так, що як зів'ють вінок, то стоятимуть одна за одною спинами. Тоді знов розвивають назад. В'ючи й розвиваючи танок, співають.

4. ПЛЕТУ, ПЛЕТУ ПЛЕТЕНИЦЮ

Andante

mf

1. Пле_ту, пле_ту пле_те_ни_цю на па_руб_ків ши_бе_ни_цю:

cresc.

грай, жу_че, грай, по_ки ви_йде край. 2. Пле_ту, пле_ту ліс, ліс,
3. Об по_душ_ку геп, геп!
4. Пле_ту, пле_ту гай, гай,

на па_руб_ків біс, біс. Грай, жу_че, грай. по_ки ви_йде край.
На па_руб_ків леп, леп! Грай, жу_че, грай. по_ки ви_йде край.
на ді_во_чий рай, рай. Грай, жу_че, грай. по_ки ви_йде край.

Грають так само, як і попередній танок.

(Кременчуцький пов., Полтавщина)

5. ОЙ НЕ РОСТИ, КРОПЕ

Moderato con moto

mf

1—7. Ой не ро_сти, кро_пе, ой не ро_сти, кро_пе,

ви_со_ко та й у го_ро_ді, ви_со_ко та й у го_ро_ді.

8—14 Ой по_ро_сти, кро_пе, ой по_ро_сти, кро_пе,

ви_со_ко та й у го_ро_ді, ви_со_ко та й у го_ро_ді.

1. Ой не рости, кропе, (2) Високо та й у городі. (2)	8. Ой порости, кропе, (2) Високо та й у городі. (2)
2. Ой не ходи, старий, (2) Коло моїх та ворітечок. (2)	9. Ой походи, молодий, (2) Коло моїх та ворітечок. (2)
3. Ой не топчи, старий, (2) Кудрявої м'яті. (2)	10. Ой потопчи, молодий, (2) Кудрявую м'ятку. (2)
4. Я того старого (2) Од роду не любила. (2)	11. Я того молодого (2) Од роду та полюбила. (2)
5. По його слідочку (2) Каменем да покотила. (2)	12. По його слідочку (2) Персником да покотила. (2)
6. Ой як тяжко-важко (2) Каменю да покотитися. (2)	13. Ой як легко-легко (2) Перснику да котитися. (2)
7. А ще тяжче-важче (2) Старому та женитися. (2)	14. А ще й легше, легше (2) Молодому оженитися. (2)

6. ТА ВПЛИНЬ, СЕЛЕЗЕНЮ

Andantino

Та вплинь, селезеню,
Та вплинь за водою,
Та люлі-люлесеньки,
Як дівочки скачуть.

Та скажи, селезеню,
Як дівочки скачуть,
Та люлі-люлесеньки,
Як дівочки скачуть.

Да отак хорошенько,
Да отак пригоженько,
Та люлі-люлесеньки,
Да отак пригоженько.

Да скажи, селезеню,
Як парубочки скачуть,

Та люлі-люлесеньки,
Як парубочки скачуть?

Да отак хорошенько,
Да отак пригоженько,
Та люлі-люлесеньки,
Да отак пригоженько.

Та скажи, селезеню,
Як старі баби скачуть,
Та люлі-люлесеньки,
Як старі баби скачуть?

Да отак ізкорчившись,
Да отак ізморщившись,
Та люлі-люлесеньки,
Да отак ізморщившись.

7. КОЛО ДУНАЄЧКУ

Andante tranquillo

Ко_ло Ду_на_єч ку, ко_ло бе_ре_жеч_ку

да ри_ну_ла во_да з Ду_на_ю, з Ду_на_ю

_на_ю ти_хо_го, з бе_реж_ка кру_то_го.

Коло Дунаєчку, коло бережечку

Приспів.

Да ринула вода з Дунаю,
З Дунаю тихого,
З бережка крутого.

Там три козака коней напували,

Приспів.

А Максимко каже: «Я Катрусю люблю,

Приспів.

Я Катрусю люблю і за себе візьму»,
 Приспів.
 А Андрійко каже: «Я Парасю люблю,
 Приспів.
 Я Парасю люблю і за себе візьму».
 Приспів.
 А Василько каже: «Я Марусю люблю,
 Приспів.
 Я Марусю люблю і за себе візьму».
 Приспів.

8. ОЙ ТАМ НА МОРИЖКУ

Maestoso
mp

Ой там на мо_ріж_ку по_став_лю я

Andante

хиж_ку. Ви_ступ_цем ти_хо йду, а во_да по

Allegro

ка_ме_ню, а во_да по бі_ло_му і_ще й тих_ше.

Maestoso
p

Ой там на моріжку
 Поставлю я хижку.
 Виступцем тихо йду,
 А вода по каменю,
 А вода по білому
 Іще й тихше.

Там козаки сиділи,
 Ножики гострили.
 Виступцем тихо йду,

А вода по каменю,
 А вода по білому
 Іще й тихше.

Дівоньки сиділи,
 Сукнячки кроїли.
 Виступцем тихо йду,
 А вода по каменю,
 А вода по білому
 Іще й тихше.

ЛІТО

Купальські

1

Andante

Ку_ па_ ла на Йва_ на та ку_ павсь І_ ван

та в во_ ду впав, ку_ па_ ла на Йва_ на.

Варіант

Moderato

1. Ку_ па_ ла	на Йва_ на	ку_ павсь І_ ван
2. На Йва_ на	Ку_ па_ ла	пі_ шли ді_ воч_ ки
3. На Йва_ на	Ку_ па_ ла,	а мо_ ло_ ди_ ці
4. На Йва_ на	Ку_ па_ ла	прийшлоь річку бре_ сти,
5. На Йва_ на	Ку_ па_ ла	всі ді_ воч_ ки
6. На Йва_ на	Ку_ па_ ла	дів_ ка Ма_ рин_ ка

та в во_ ду впав,	Ку_ па_ ла	на Йва_ на.
по_ я_ гі_ доч_ ки,	Ку_ па_ ла	на Йва_ на.
по_ по_ лу_ ни_ ці,	Ку_ па_ ла	на Йва_ на.
у_ плав плив_ ти,	Ку_ па_ ла	на Йва_ на.
пе_ ре_ бре_ ли,	Ку_ па_ ла	на Йва_ на.
у_ то_ ну_ ла,	Ку_ па_ ла	на Йва_ на.

(Полтавщина)

2

Andante non troppo

Ма_ рин_ ко, мо_ я дів_ ко, ти, Ма_ ре_ ни_ чу,

ти, мій па_ ни_ чу, І_ ва_ не, Йва_ шень_ ку.

Tempo rubato

3

Ку_ пав_ ся І_ ван та з мо_ сту у_ пав,
Ку_ па_ ла, іг_ ра_ ло со_ неч_ ко на Іва_ на.
(Полтавщина)

Maestoso

4

Ку_ па_ ла на Іва_ на, де Ку_ па_ ла но_ чу_ ва_ ла, Ку_ па_ ла
на Іва_ на, Ку_ па_ лоч_ ка_ ру_ са_ лоч_ ка Трій_ ця.
(Подольщина)

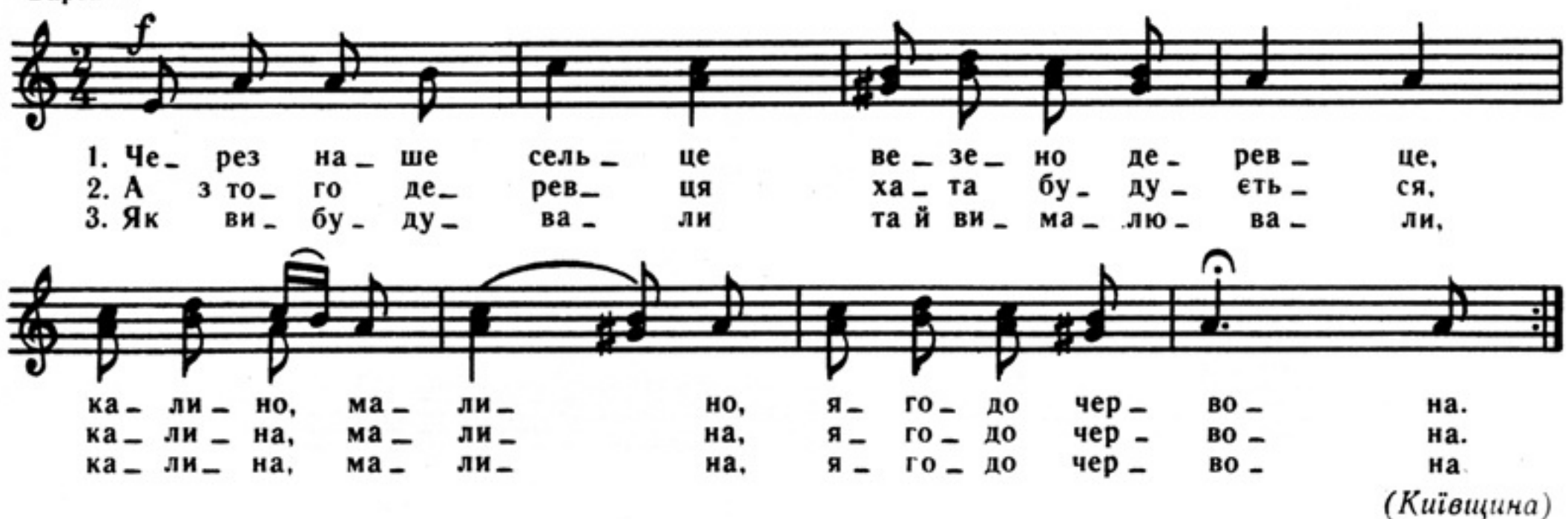
Andante

5

1. Че_ рез на_ ше се_ ло та ле_ ті_ ло
2. Гри_ гор_ ко_ ва го_ ло_ ва за_ ня_ ла_ ду
3. А Те_ тя_ на з ра_ до_ ща_ ми но_ сить во_ ду
по_ ме_ ло, став_ пом дим, став_ пом дим.
ся бу_ ла та й го_ рить, та й го_ рить.
при_ гор_ ща_ ми та й га_ сить, та й га_ сить.
(Брацлавщина)

Варіант

1. Че_ рез на_ ше сель_ це ве_ зе_ но де_ рев_ це,
2. А з то_ го де_ рев_ ця ха_ та бу_ ду_ єть_ ся,
3. Як ви_ бу_ ду_ ва_ ли та й ви_ ма_ лю_ ва_ ли,
ка_ ли_ но, ма_ ли_ но, я_ го_ до чер_ во_ на.
ка_ ли_ на, ма_ ли_ на, я_ го_ до чер_ во_ на.
ка_ ли_ на, ма_ ли_ на, я_ го_ до чер_ во_ на.
(Київщина)

Купальські петрівешні пісні

6. ПОМОЩУ КЛАДОЧКУ

Moderato

mf

1. По _ мо _ шу кла _ доч _ ку вер _ бо _ ву, вер _
 2. Ой час вам, дів _ чат _ ка, до _ до _ му, до _
 3. Ти, Ма _ ри _ сю, зо _ стань _ ся, зо _ стань _ ся, зо _
 4. При _ йде Ми _ ко _ ла — звін _ чай _ ся, звін _

_ бо _ ву, вер _ бо _ ву, вер _ бо _ ву.
 _ до _ му, до _ до _ му, до _ до _ му.
 _ стань _ ся, зо _ стань _ ся, зо _ стань _ ся.
 _ чай _ ся, звін _ чай _ ся, звін _ чай _ ся.

(Волинь)

7. ПОСІЮ Я РОЖУ

Moderato

mf

По _ сі _ ю я ро _ жу, по _ став _ лю сто _

_ ро _ жу. Сто _ ро _ но _ ю до _ щик і _

_ де, сто _ ро _ но _ ю, над мо _ є _ ю

Посію я рожу, поставлю сторожу.

П р и с п і в:

Стороною дощик іде, стороною,
Над моєю рожею повною.

Поставлю сторожу рідного батенька.

П р и с п і в.

Не добра сторожа: пощипана рожка.

П р и с п і в.

Поставлю сторожу рідну матінку.

П р и с п і в.

Не добра сторожа: пощипана рожка.

П р и с п і в.

Поставлю сторожу рідного братика.

П р и с п і в.

Не добра сторожа: пощипана рожка.

П р и с п і в.

Поставлю сторожу рідну сестрицю.

П р и с п і в.

Не добра сторожа: пощипана рожка.

П р и с п і в.

Поставлю сторожу та свого милого.

П р и с п і в.

Хороша сторожа: не щипана рожка.

П р и с п і в.

Пісні заживні

(Жнучи, співають)

1

2

Allegretto

3

Allegretto

А приказу не чувать:
Тут ми будем ночувать,
Ой тут будемо,
Заночуємо.
А вже сонце над липкою,
Трясе наш пан калиткою:
Тряси не тряси —
По копі даси,
А як не даси,
То більш не проси.
Наша пані Олена,
Єсть у неї варена:
І сама не п'є,
І нам не дає.
Насипала у мисочку,
Поставила на припічку —
Муха пролила,
Муха пролила.

Оце ж тобі за те, пані,
Що нам не дала,
Що нам не дала.
Наша пані невеличка
Та в червоних черевичках
Вийшла проти нас
Виглядати нас.
Та винесла три скрипочки,
А четвертий бас,
А четвертий бас.
Усім дівкам по скрипочці,
А сироті бас,
А сироті бас.
Усі дівки в скоки, в боки,
А сирота в плач,
А сирота в плач.

(Кременчук, Полтавщина)

Allegretto

mf

Од ме_ жі до ме_ жі та, бо_ же, нам по_ мо_ жи,
не да_ ле_ ко край, бо_ же, по_ мо_ гай!
(Переяславщина)

Пісні обжинкові

Співають у жнива на вечерю, до господарів вертаючись, або коли вже впорються із жнивами. Як дівочки скачуть.

1

Allegretto

mf

1. На_ ша па_ ні, як па_ ва, роз_ пус_ ти_ ла
2. На_ ша па_ ні — гос_ по_ ди_ ня — бор_ щу й ка_ ші
ру_ ка_ ва, та_ ка во_ на пиш_ на,
на_ ва_ ри_ ла,
як у са_ ду виш_ ня, дай, па_ ні, дай ве_ че_ ря_ ти нам.

2

Allegretto

mf

На_ ша па_ ні хо_ ро_ ша за_ ко_ ло_ ла по_ ро_ ся.
Чуй, па_ ні, чуй, ве_ че_ рять го_ туй!
(Кременчук, Полтавщина)

ЗИМА

Колядки

1. КОЛЯДА

Con moto

mf

Ко_ ля_ да, ко_ ля_ да, дай, ба_ бо, пи_ ро_ га!

Як не да_ си пи_ ро_ га — візь_му во_ ла за ро_ га

та ви_ ве_ ду на мо_ ріг, та ви_ кру_ чу пра_ вий ріг,
бу_ ду ро_ гом тру_ би_ ти, а во_ ли_ ком ро_ би_ ти.

2. КОЛЯДУЮ

Andante

mp

Ко_ ля_ ду_ ю, ко_ ля_ ду_ ю, ков_ ба_

су чу ю, свя_ тий ве_ чір. Дай_ те ков_ ба_ су,
Як дас_ те киш_ ку,
Да_ вай_ те хут_ ко,
Ко_ рот_ ка свит_ ка,

що я по_ не_ су, свя_ тий ве_ чір.
і з'їм в за_ тиш_ ку, свя_ тий ве_ чір.
по_ бі_ жу пруд_ ко, свя_ тий ве_ чір.
із_ мерз_ ла лит_ ка, свя_ тий ве_ чір.

З кожною колядкою примовляють:

Вечір добрий!
Дайте пиріг добрий!
Горілку курили-пропалили,
Дайте хоч копійку залатати дірку.

3. ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ

Moderato

Ой в чис_ тім по_ лі на о_ бо_ ло_ ні, гей, грай, мо_ ре.

Ра_ дуй_ ся, зем_ ле, вік од ві_ ку ра_ дуй_ ся, зем_ ле!

Ой в чистім полі на оболоні
Гей, грай, море.

П р и с п і в:

Радуйся, земле,
Від од віку радуйся, земле!
Військо стояло, ладу не знало;
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Богдан прийшов, лад війську знайшов.
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Загадав Богданко плужком орати,
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Плужком орати, жито сіяти.
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Уродило жито, буйне, високе,
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Буйне, високе, листом широке.
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Та наставляв женців, попів та ченців,
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Ох і жнуть же вони снопи густенькі,
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Та ставлять же вони кіпки частенькі;
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Іздить Богданко поміж копами,
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

Як ясен місяць поміж зорями.
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

На воронім коні, на золотім сідлі,
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

На золотім сідлі, в голубім жупані.
Гей, грай, море.

П р и с п і в.

(Полтавщина)

Щедрівки

1. ОЙ ТАМ ЗА ГОРОЮ

Molto sostenuto

Ой там за го_ро_ю та за ка_м'я_но_ю,
щед_рий ве_чір, на доб_рий ве_чір.

Ой там за горою та за кам'яною,
Приспів:
Щедрий вечір, на добрий вечір.
Ой там виходило та три товариші.
Приспів.
Що перший товариш — яснее сонце,
Приспів.
А другий товариш — ясен місяць,
Приспів.
А третій товариш — дрібен дощик.
Приспів.
Що сонечко каже: як я зійду,
Приспів.
То зрадується старе й мале.
Приспів.

Місяць каже: як я зійду,
Приспів.
То зрадується ввесь звір у полі,
Приспів.
Ой звір у полі, чумак у дорозі,
Приспів:
Чумак у дорозі, хазяїн у домі.
Приспів.
Дощик каже: як я зійду,
Приспів.
То зрадується жито й пшениця,
Приспів.
Жито й пшениця і всяка пашниця.
Приспів.

(Полтавщина)

2. УЗЛЕТІВ СОКІЛ

Allegretto
mf

У_зле_тів со_кіл та на ві_ко_неч_ко,
щед_рий ве_чір. Доб_рий ве_чір,
доб_рим лю_дям на здо_ро_в'я.

Узлетів сокіл та на віконечку;
Щедрий вечір.

П р и с п і в:

Добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я.

Ой сів же він та й на віконечку;
Щедрий вечір.

П р и с п і в.

Ой він заглядає та й у світлоньку;
Щедрий вечір.

П р и с п і в.

Що світлонька там не метена;
Щедрий вечір.

П р и с п і в.

Ще дівчинонька там не чісана;

Щедрий вечір.

П р и с п і в.

Не чесалася, не вмивалася;
Щедрий вечір.

П р и с п і в.

На батенька, розгнівалася;
Щедрий вечір.

П р и с п і в.

Краяли сукні та вкоротили;
Щедрий вечір.

П р и с п і в.

Черевички шили,— помалили,
Щедрий вечір.

П р и с п і в.

Побутові пісні

1. ОЙ ЖУРАВЛЮ, ЖУРАВЛЮ

Moderato
mp

Ой жу_рав_лю, жу_рав_лю, ой жу_рав_лю,

Ой журавлю, журавлю,
Ой журавлю, журавлю,
Скажи мені всю правду,—
Котра нива луччая,
Котра нива луччая,
Чи перша, чи друга?
Лучча нива першая,
Лучча нива першая,
А не тая другая.
Бо на першій жито жав,
Бо на першій жито жав,
А на другій воли пас.
Лучча жінка першая,
Лучча жінка першая,
А не тая другая.
Бо з першою діти мав,
Бо з першою діти мав,

А з другою розігнав.
Один пішов до попа,
Один пішов до попа,
Другий пішов до дяка,
Третій пішов до пана,
Третій пішов до пана,
Щоб мачуха пропала.
Щось у полі гукає,
Щось у полі гукає.
Батько дітей скликає:
Ідіть, діти, додому,
Ідіть, діти, додому,
Не буде вам розгону.
«Живи, тату, як сам знав,
Коли нас порозганяв».

(с. Збурівка, Таврія)

2. ОЙ ІЗ-ЗА ГОРИ ТА БУЙНИЙ ВІТЕР ВІЄ

Maestoso

Ой із-за гори та буйний вітер віє,
Ой там удівонька та пшениченьку сіє.
А посіявши, стала волочити,
А заволочивши, стала бога просити:
«Ой уроди, боже, та пшениченьку яру,
На вдовиних діток, та на вдовину славу!» —

Ой ще ж удівонька та додому не дійшла,
 А вже кажуть люди, що пшениченька зійшла,
 Ой ще ж удівонька та на лавці не сіла,
 А вже кажуть люди, що пшениця поспіла.
 Як пішла удова пшениці глядіти:
 «Горенько ж мені, що малесенькі діти!
 Діти ж мої, діти, та горе мені з вами,
 Ой що немає та старшого над вами!»
 «Мати наша, мати, та не журися нами:
 Ми повиростаєм, розійдемося самі.
 Ой буде нас, мати, по степах, по долинах,
 Ой буде нас, мати по всіх країнах.
 Будеш же ти, мати, як зозуля кувати,
 А нікому буде тобі й пити подати».

(Харківщина)

3. ОЙ ГАЮ МІЙ, ГАЮ

Moderato

p Один

Ой га_ ю мій, га_ ю, та гус_ тий, не про_ гля_ ну.

f Всі

та гус_ тий, не про_ гля_ ну.

Ой гаю мій, гаю, та густий, не прогляну,
 Та густий, не прогляну.
 Що по тобі, гаю, та і вітер не віє,
 Та і вітер не віє:
 І вітер не віє, і гілля не колише,
 І гілля не колише.
 Тільки брат до сестри та часті листи пише,
 Та часті листи пише.
 «Сестро моя, сестро, та сестро україно,
 Та сестро україно!
 Чи привикла, сестро, та на чужині жити,
 Та на чужині жити?»
 «Ой хоч не привикла, та треба привикати,
 Та треба привикати,
 Коли породила та нещасною мати,
 Та нещасною мати».
 Мати наша, мати, та де нам тебе взяти?
 Та де нам тебе взяти?
 Малярів наняти, матір змалювати,
 Матір змалювати.

Поставити матір на божничок в хаті,
 На божничок у хаті.
 На божничок гляну, та матір спом'яну,
 Та матір спом'яну,
 Назад обернуся, та сльозами заллюся,
 Та сльозами заллюся.
 На бік оглянуся, рукавом утрися,
 Рукавом утрися.
 Вийду за ворота, стану, як сирота,
 Стану, як сирота.
 Ніхто не займає, бо долі немає,
 Бо долі немає.

(Чернігівщина)

4. ОЙ ПИЛА ТА ЛИМЕРИХА

Moderato

Ой пи_ ла, пи_ ла та Ли_ ме _ ри_ ха

на ме _ ду, тай про _ пи _ ла

сво _ ю доч _ ку мо _ ло _ ду.

Ой пила, пила та Лимериха на меду,
 Та й пропила свою дочку молоду.
 Ой хто купить цебер меду і вина,
 Того буде Лимерівна молода.
 Обізвався та Шкандибенко на меду:
 «Ой я ж куплю Лимерівну молоду».
 У неділю ранесенько, до сонця,
 Та й плакала Лимерівна в віконця.
 «Ой загину, моя матінко, загину,
 Бо не люблю Шкандибенка, покину».

«Ой коли любиш, моя донечко, вінчайся,
 А не любиш, дитя моє, цурайся!»
 Ой побігла Лимерівна горою,
 А за нею Шкандибенко в погоню.
 Ой догнав він Лимерівну та й не б'є,
 Тільки ж її словечками картає.
 «Ой чого ж ти, Лимерівно, пішки йдеш?
 Та чи ти в мене вороних коней не маєш?»
 «Ой хоч же є вороні коні, та твої,
 Та й сам молод не до мислоньки ти мені».
 «Ой чого ж ти, Лимерівно, боса йдеш?
 Десь ти в мене черевичків не маєш?»
 «Ой хоч же є черевички, та твої,
 Та й сам молод не до мислоньки ти мені».
 «Ой чого ж ти, Лимерівно, в світі йдеш?
 Та чи в мене дорогих суконь не маєш?»
 «Ой хоч же є дорогі сукні, та твої,
 Та й сам молод не до мислоньки мені».
 Ой побігла Лимерівна тернами,
 А за нею Шкандибенко конями.
 «Ой дай мені, Шкандибенко, гострий ніж
 Повиймати чорний терен з білих ніг».
 Не влучила Лимерівна в ніженьку,
 Та влучила Лимерівна в серденько.
 «Кипи, кипи, моє серденько, на ножі,
 Аніж в того Шкандибенка на дворі!»
 «Ой одчиняй, моя тещенько, ворота:
 Я везу тобі дочку твою п'яненьку».
 «Ой од чого, мій зятеньку, впилася?
 Ой од чого, дитя моє, впилася?»
 «Ой упилась, моя тещенько, от ножа,
 А заснула, моя тещенько, край коня».

5. ЩОСЬ У ЛІСІ ЗАШУМІЛО

Moderato

Щось у лі_ сі за_ шу_ мі_ ло.

p Ой щось там у лі_ сі? *mf* Щось у лі_ сі,

за_ шу_ мі_ ло.

mf щось у лі_ сі? Сос_ на з віт_ ром го_ во_

Щось у лісі зашуміло, (2)
 Сосна з вітром говорила. (2)
 Ой ти, вітру, ти, мій вітру, (2)
 Ти не шуми наді мною,
 Над сосною зеленою.
 Ти не ламай мого гілля,
 Ти не кидай на дорогу,
 Кидай гілля піді мною,
 Під сосною зеленою.

Що то в хаті говорило? (2)
 Теща з зятем розмовляла. (2)
 Ой ти, зятю, ти, мій зятю, (2)
 Ти не жур мого дитяти. (2)
 Ой не суши молодості,
 Пускай її частіш в гості,
 А я буду навчати,
 Як милого шанувати.

6. ОЙ ЗАВ'ЯЛА ЧЕРВОНА КАЛИНА

Ой зав'яла червона калина над криницею;
 Горе ж мені, моя матінко, із п'яницею.
 А п'яниця та й не кається, як день так ніч п'є,
 А як прийде із корчми додому, мене, молодую, б'є.
 Відсуну я та кватирочку, моя матінка йде;
 Питається діточок дрібненьких, чи п'яниця дома є.

Потихеньку, помаленьку, моя матінко, йди:
 Спить п'яниця в рубленій коморі, а ти, мамо, не збуди.
 Та нехай він спить, та нехай він спить, щоб довіку не встав,
 Щоб він твою бідну головоньку та вже більше не клопотав.
 Ой не лай, не лай, моя матіночко, п'яницю мого:
 Єсть у мене діточки дрібненькі, горе жити без його.

(м. Златополь, Київщина)

7. ТА ЖИЛА СОБІ ТА УДІВОНЬКА

Andante

Та жи_ ла со_ бі та у_ ді_ вонь_ ка

та на край се_ ла, ма_ ла со_ бі

та у_ ді_ вонь_ ка си_ на- со_ ко_ ла.

Та жила собі та удівонька та на край села,
 Мала собі та удівонька сина-сокола.
 А не знала та удівонька, а де сина діть,
 Записала та удівонька у військо служить.
 «Служи, служи, мій синочку, служи, не барись,
 Четвертої та неділеньки додому вернись».
 «Не сподівайся, моя матінко, не на півчаса,
 Сподівайся, моя матінко, шостого года.
 Я до тебе, моя матінко, не пішки прийду,
 Я до тебе, моя матінко, орлом прилину.
 Ой сяду я, ой паду я, в вишневім саду,
 Я своєю та сухотою весь сад висушу.
 Ой сяду я, ой паду я, в вишневім саду,
 Я своєю та красою весь мир звеселю».

(Чернігівщина)

8. ОЙ ПУЩУ Я КОНИЧЕНЬКА В САДУ

Andante espressivo

Один *p* Ой пу_ шу я ко_ ни_ чень_ ка в са_ ду,

Двоє *p* Ой пу_ шу я в са_ ду.

ой пу_ шу я ко_ ни_ чень_ ка в са_ ду.

mf а сам пі_ ду к от_ цю на по_ ра_ ду. *dim.*

Всі *f* О_ тець мій по са_ доч_ ку хо_ дить.

f за по_ во_ ди ко_ ни_ чень_ ка во_ дить.

Ой пущу я кониченька в саду, (2)
А сам піду к отцю на пораду.
Отець мій по садочку ходить,
За поводи кониченька водить.
«Ой на, сину, коника, не гайся, (2)
Щоб ти д'того війська не зостався».
Військо йде, короговки мають,
Попереду музиченьки грають.
Ой пущу я кониченька в саду, (2)
А сам піду к неньці на пораду.
Ненька моя по садочку ходить,
У рученьках сорочечку носить.

«Ой на, сину, сорочку, не гайся, (2)
Щоб ти д'того війська не зостався».
Військо йде, короговки мають,
Попереду музиченьки грають.
Ой пущу я кониченька в саду, (2)
А сам піду к милій на пораду.
Мила моя по садочку ходить,
На рученьках мале дитя носить.
«Ой на, милий, дитину, загайся, (2)
Щоб ти д'того війська зостався».
Військо йде, короговки мають,
Попереду музиченьки грають.

9. ОЙ У ЛУЗІ ТА І ПРИ БЕРЕЗІ

Andante maestoso

mf Один або двоє

Ой у лузі та і при березі

черво-на ка-ли-на.

f *Vsi*

По-ро-ди-ла та й у-ді-вонь-ка хо-ро-

шо-го си-на. -шо-го си-на.

Ой у лузі та і при березі червона калина;
 Породила та й удівонька хорошого сина. (2)
 Було ж тобі, а ти, моя мати, цих брів не давати,
 А було ж тобі, а ти, моя мати, щастя й долю дати; (2)
 Розвивайся а ти, сухий дубе, завтра мороз буде,
 Убирайся, молодий козаче, завтра похід буде; (2)
 Я морозу та і не боюся, зараз розів'юся,
 Я походу та і не боюся, зараз уберуся; (2)
 Ой розвився, та і край дороги та дуб зелененький,
 Од'їжджає та із України козак молоденький; (2)
 Од'їжджаючи та й шапочку знявши, низенько вклонився,
 Прощай, прощай, панове громадо, може, з ким сварився; (2)
 Прощай, прощай, панове громадо, і дівчино-вутко,
 Бо бог знає та бог і відає, чи побачимось хутко; (2)
 Ой ви, галочки-сизокрилочка, підніміться вгору,
 Ой ви, хлопці, славні запорожці, верніться додому; (2)
 Ой раді б ми та і піднятися, — туман налягає,
 Ой раді б ми та і вертатися, — гетьман не пускає; (2)
 А ми ж його та і не звоєм, тільки роздратуєм,
 Тільки нами, нами, козаками, Дунай загардуєм;
 Ой ви, верби, верби суховерхі, похиліться в воду,
 Ой ви, хлопці, славні запорожці, верніться додому; (2)
 Ой уже ж галочки-сизоперочки круту гору вкрили,
 Ой уже ж хлопці, славні запорожці, жалю наробили (2)

(Київщина)

10. ГЕЙ, ПО МОРЮ СИНЬОМУ

Maestoso, poco dolente

Гей, по морю, морю синьому,
Гей, по морю, морю синьому,
Сокіл з орликом купається,
Гей, сокіл з орликом купається.
Сокіл орлика питається,
Гей, сокіл орлика питається:
«Ой брате орле, ти товаришу мій!
Ой брате орле, ти товаришу мій!
Ой чи був же ти в моїй стороні?
Ой чи був же ти, орле, в моїй стороні?
Ой чи журиться отець, мати по мені,
Ой чи журиться отець, мати по мені?»
«Вони журяться, побиваються,
Гей, вони журяться, побиваються,
Дрібними слізьми умиваються,
Гей, дрібними слізьми умиваються».
«Ой коли б же мій син у гості прийшов,
Гей, коли б же мій син у гості прийшов.
То я б йому гостинчик знайшов,
Гей, то я б йому гостинчик знайшов».

(с. Дахнівка, Черкащина)

11. ТА НЕМА ГІРШ НІКОМУ

Andante

Та не_ма гірш ні_ко_му, як тій си_ро_

ти ні: ніх_ то не при_

гор не при ли_ хій го_ ди_ ні.

Та нема гірш нікому, як тій сиротині:
 Ніхто не пригорне при лихій годині.
 Та не пригорне батько, не пригорне мати,
 Тільки той пригорне, що думає взяти.
 Та налетіли гуси з далекого краю,
 Замутили воду в тихому Дунаю.
 Та бодай сірі гуси з пір'ячком пропали,
 Що нас розлучили, як голубів пару.
 Як ми кохалися, як зерно в горісі,
 Тепер розійшлися, як туман по лісі.
 Як ми кохалися, як голубів пара,
 Тепер розійшлися, як чорная хмара.
 Ой у полі криниця, там вода лисниться,
 А люди говорять, що я ледащиця,
 Що я ледащиця, не хочу робити,
 Та іду в корчомку мед-горілку пити.

(Херсонщина)

12. ІШОВ КОЗАК ДОРОГОЮ

Andante

І - шов ко - зак до - ро - го - ю,
зе - ле - но - ю діб - ро - во - ю.

Ішов козак дорогою, зеленою дібровою.
Зеленою дібровою, та стрів дівку молодую.
«Ой дівчино моя, Галю, щось я тобі казать маю.
Щось я тобі казать маю, сім загадок загадаю.
Не д'гадаєш — дурна будеш, одгадаєш — моя будеш;
Ой що в'ється коло древця? Ой що росте без кореня?
Ой що світить круту гору? Ой що біжить без прогону?
Ой що росте без колосу? Ой що плаче без голосу?
Ой що плаче без голосу? Ой що січе русу косу?»
«Хіба б же я дурна була, щоб я тобі не д'гадала:
Що хміль в'ється коло древця, камінь росте без корінця,
Місяць світить круту гору, вода біжить без прогону,
Трава росте без колосу, роса плаче без голосу,
Роса плаче без голосу, журба січе русу косу».

(Лубенищина)

13. ОЙ ЛУГОМ ІДУ, ГОЛОСОК ВЕДУ

Andante

Ой лу - гом і - ду, го - ло - сок ве - ду, а ти, лу - же,
роз - ля - гай - ся, а ти, лу - же, роз - ля - гай - ся.

Ой лугом іду, голосок веду,
 А ти, луже, розвивайся. (2)
 А в дівчиноньки чорні брівоньки,
 Ти, козаченьку, не важся, (2)
 Бо як будеш ти, а козаченьку,
 На чорні брови вповати, (2)
 То не будеш ти, а козаченьку,
 Своєю смертю вмирати. (2)
 Ой умер, умер а козаченько
 У неділеньку вранці. (2)
 Положили а козаченька
 У світлоньці на лавці. (2)
 Козака несуть і коня ведуть,
 Кінь голівоньку клонить. (2)
 А за їм іде та дівчинонька,
 Білі рученьки ломить. (2)
 Ой ломи, ломи білі рученьки
 До єдиного пальця. (2)
 Бо хоч світ сходиш, то вже ж не знайдеш
 Над козака коханця. (2)
 Ой любив козак а дівчиноньку,
 Так як батько дитятко, (2)
 А тепер її та й покидаєш,
 Як на морі вутятко. (2)

(Чернігівщина)

14. ПО ТОЙ БІК ГОРА

Andante

По той бік го_ра, гей, по цей бік го_ра, по_між ти_ми

кру_ти_ми го_ра_ми схо_ди_ла зо_ря, по_між ти_ми

кру_ти_ми го_ра_ми схо_ди_ла зо_ря.

По той бік гора, по цей бік гора,
 Поміж тими крутими горами сходилa зоря. (2)
 Ой то ж не зоря — дівчина моя,
 А з новенькими та відерцями по водицю йшла. (2)
 «Дівчино моя! Напій же коня
 З рубленої нової криниці, з повного відра». (2)
 «Козаченьку мій! Коли б я твоя,
 Взяла б коня за шовковий повід та й напоїла». (2)
 «Дівчина моя! Чом заміж не йшла?»
 «Бідна була, по наймах служила, пари не знайшла. (2)
 Козаченьку мій! Чом не женився?»
 «Як поїхав у чистеє поле, та й забарився. (2)
 Дівчино моя! Сідай на коня,
 Та поїдем у чистеє поле, до мого двора. (2)
 А в мого двора нема ні кола,
 Тільки стоїть один кущ калини, та й та не цвіла. (2)
 Калино моя, чом ти не цвіла?»
 «Зима була, та й цвіт оббила, тим я не цвіла»

(Лубенищина)

15. ТА ТУМАН ЯРОМ КОТИТЬСЯ

Allegretto

Та туман яром котиться,
Гулять хлопцям хочеться.
Ой горе, горе не біда!
Гулять хлопцям хочеться. } Двічі

Та гуляй, парню молодий,
Поки не дізнав біди!
Ой горе, горе не біда,
Поки не дізнав біди. } Двічі

Дівка плаче, ридає,
Вона волі не має.
Ой горе, горе не біда!
Вона волі не має. } Двічі

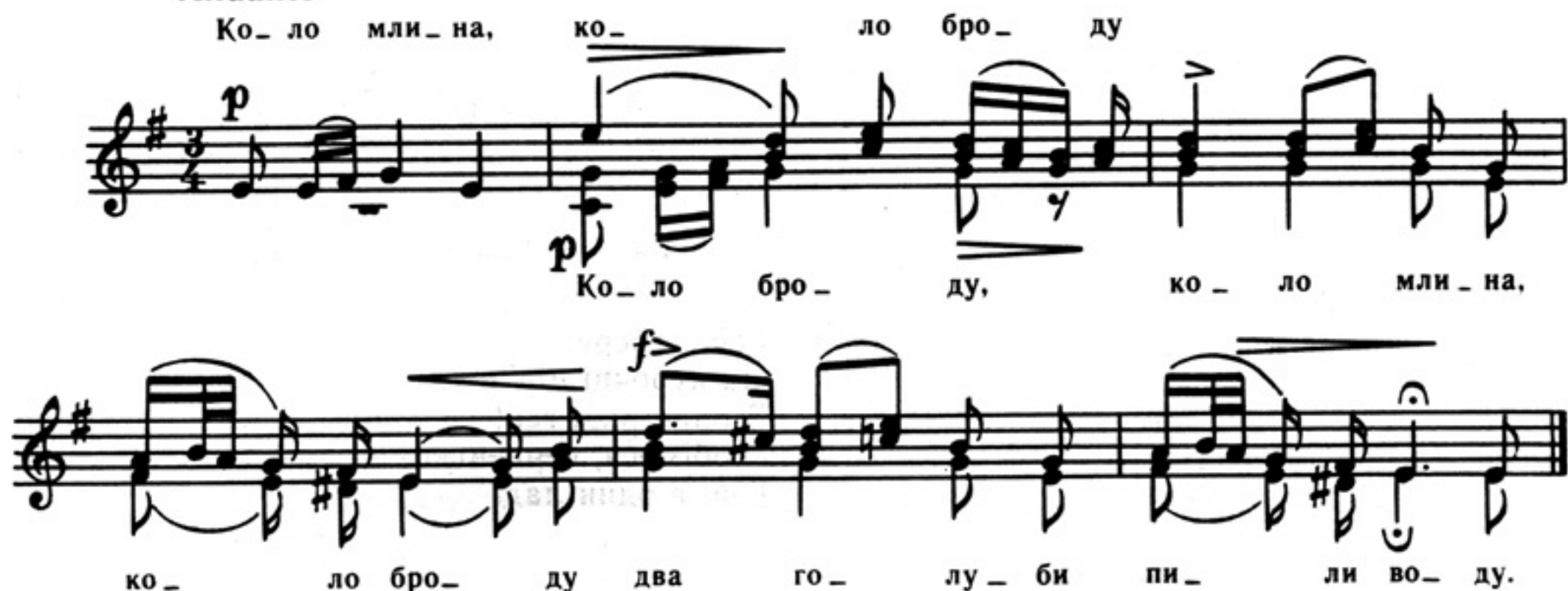
В саду вишенька цвіте,
Козак до дівчини йде.
Ой горе, горе не біда!
Козак до дівчини йде. } Двічі

В саду вишенька зацвіла,
Дівка парня поняла.
Ой горе, горе не біда!
Дівка парня поняла. } Двічі

(Полтавщина)

16. КОЛО МЛИНА, КОЛО БРОДУ

Andante

Коло млина, коло броду,
Коло млина, коло броду
Два голуби пили воду.
Вони пили, буркотіли,
Вони пили, буркотіли,
Ізнялися, полетіли.
Ізнялися, полинули,

Ізнялися, полинули,
Крилочками стрепенули.
Крилочками стрепенули,
Про кохання спом'янули.
Тому горе, хто кохає,
Тому горе, хто кохає,
З стрепен ніжок не виймає.

17. ОЙ ЛЕТИЛА ГОРЛИЦЯ ЧЕРЕЗ САД

Allegretto gajo

Ой ле_ ті_ ла гор_ ли_ ця че_ рез сад,

Ой ле_ ті_ ла гор_ ли_ ця че_ рез

сад. че_ рез сад. гей! Роз_ пус_ ти_ ла

пір'_ яч_ ко на ввесь сад.

гей! На ввесь сад.

Ой летіла горлиця через сад,
Через сад, гей!
Розпустила пір'ячко на ввесь сад,
Гей, на ввесь сад!
Ой хто ж тее пір'ячко ізбере,
Ізбере, гей!
Отой мене молодую забере,

Гей, забере!
На курочці пір'ячко в один ряд,
В один ряд, гей!
Любімося, серденько, в один лад,
Гей, в один лад!

(З Чорноморії)

18. У КИЄВІ НА РИНКУ

Allegretto

у Ки_є_ві на рин_ку п'ють чу_ма_ки

го_ріл_ку. п'ють чу_ма_ки го_ріл_ку.

У Києві на ринку п'ють чумаки горілку, п'ють чумаки горілку.
 Ой п'ють вони, гуляють, на шинкарку гукають, на шинкарку гукають.
 «Да шинкарко молода, повір меду і вина, повір меду і вина».
 «Не повірю, не подам, бо на тобі дран жупан, бо на тобі драґ жупан».
 «Хоч на мені жупан дран, дак у мене грошей жбан, дак у мене грошей жбан».
 «Як у тебе грошей жбан, я за тебе дочку ддам, я за тебе дочку ддам».
 У суботу змовлялись, а в неділю вінчались, а в неділю вінчались,
 Та до Києва вертались, свого роду питались, свого роду питались.
 «Скажи мені, серденько, якого ти родоньку, якого ти родоньку?»
 «Я із роду Іванівна, а по батьку Карпівна, а по батьку Карпівна.
 Скажи ж, серце, правдоньку, якого ти родоньку, якого ти родоньку?»
 «Я з роду Іваненко, а по батьку Карпенко, а по батьку Карпенко».
 Да бодай попи пропали, брата й сестру звінчали, брата й сестру звінчали.
 «Ходім, сестро, ярами, розсіємось цвітами, розсіємось цвітами.
 Ой ти будеш синій цвіт, а я буду жовтий цвіт, а я буду жовтий цвіт.
 Будуть люди цвіти рвать, із нас гріхи избирать, із нас гріхи избирать.
 Ходім, сестро, горою, розсіємось травою, розсіємось травою.
 Будуть люди косити, за нас бога просити, за нас бога просити.
 Да чи се ж тая травиця, що з братіком сестриця, що з братіком сестриця».

Пісні історичні

1. ПРО БАЙДУ

Andante

Ой п'є Бай_ да мед- го_ рі_ лоч_ ку та не день, не ніч_ ку,

та не го_ ди_ ноч_ ку. та не день, не ноч_ ку. та не го_ ди_ ноч_ ку.

Ой п'є Байда мед-горілочку
Та не день, не нічку, та не годиничку. (2)
Прийшов до його цар турецький:
«Ой що ж ти робиш, Байдо молодецький?» (2)
«Ой п'ю, царю, мед-горілочку
Та не день, не нічку, та не годиничку». (2)
«Покинь, Байдо, байдувати,
Сватай мою дочку та йди царювати». (2)
«Твоя дочка поганая,
Гей, а твоя віра, віра проклятая». (2)
Ой як крикне цар турецький
Та на свої слуги, слуги молодецькі: (2)
«Візьміть Байду, ізв'яжіте,
Та за ребро гаком, гаком зачепіте!» (2)
Взяли Байду ізв'язали
Та ребро гаком, гаком зачіпали. (2)
Висить Байда на дубочку
Та не день, не два та й не одну нічку. (2)
Прийшов до його цар турецький:
«Ой що ти бачиш, Байдо молодецький?» (2)
«Бачу, царю, два дубочки,
А на тих дубочках сидять голубочки. (2)
Позволь, царю, лука взяти,
Тобі на вечерю лука зняти». (2)
Ой як стрельнув Байда з лука
Та попав царя поміж самі вуха, (2)
А царицю в потилицю,
А цареву дочку в саму головочку. (2)
«Тобі, царю, в землі гнити,
Байді молодому мед-горілку пити». (2)

2. ЗАЖУРИЛАСЬ УКРАЇНА

Andante

1. За_ жу_ ри_ лась У_ кра_ ї_ на,
2. Ой ма_ лень_ ких ви_ то_ пта_ ла,
що ні_ де про_ жи_ ти: гей, ви_ топ_ та_ ла
ве_ ли_ ких за_ бра_ ла; гей, на_ зад ру_ ки
ор_ да кін_ ми ма_ лень_ кі_ ї ді_ ти.
по_ стя_ га_ ла, під ха_ на по_ гна_ ла.

3. ПРО КОЗАКА СОФРОНА (СУПРУНА)

Poco maestoso

Один

Ой та не знав ко_ зак, ой та не знав Соф_ рон,
як сла_ вон_ ки за_ жи_ ти, гей, зібрав війсь_ ко
слав_ не за_ по_ розь_ ке, тай пі_ шов ор_ ду
би_ ти. Гей, зібрав війсь_ ко сла_ в не за_ порозь_ ке,

Ой та не знав козак, ой та не знав Софрон, як славоньки зажити,
Гей, зібрав військо славне запорозьке, та й пішов орду бити. (2)
Ой у неділю рано пораненьку Софрон із ордою стявся,
А в понеділок в обідню годину сам в неволеньку попався. (2)
«Ох і ти, козаче, козаче Софроне, а де ж твої прегромкі рушниці?»
«Гей, мої рушниці в хана у світлиці, сам я молод у темниці». (2)
«Ох і ти, козаче Софроне, а де ж твої воронії коні?»
«Гей, мої коні в хана на припоні, сам я молод у неволі: (2)
Ох і виведіте мене, виведіте на високу могилу,
Гей, нехай стану, гляну, подивлюся я на свою Україну. (2)
А з тієї могили видно всі країни, сизокрил орел літає,
Гей, стоїть військо, славне запорозьке, та як мак процвітає». (2)

4. ПРО МОРОЗЕНКА

Moderato con moto

Ой Морозе, Морозенку,
Ой ти, славний козаче,
За тобою та й, Морозенку,
Уся Україна плаче.
Ой не так же Україна,
А як славне військо...
Заплакала та Морозиха
Та ідучи на місто.
«Ой не плач же, Морозихо,
Та не плач, не журися.
Іди з нами, з нами, молодцями
Та меду-вина напийся».
«Чомусь мені, миле браття,

Та мед-вино не п'ється.
Гей, коло моїх та воріточок
Москаль із ордою б'ється.
Нехай б'ється, нехай б'ється:
Йому бог не допоможе.
Гей! Як приїде мій син Морозенко,
То він всю орду положе».
Як приїхав Морозенко
Та до тесових воріт,
Гей, та й познімав туркам, ще й татарам
Усім голови із пліч.

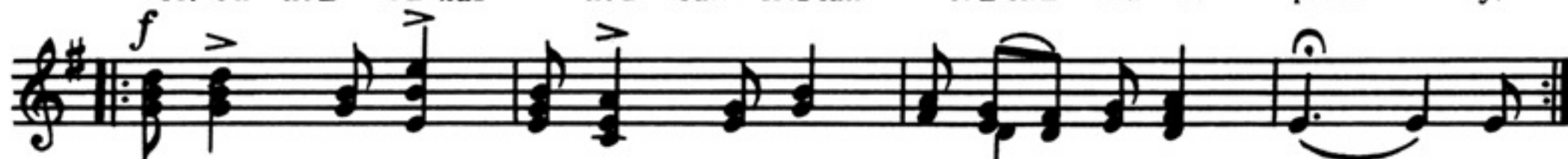
(Дахнівка, Черкащина)

5. ПРО НЕЧАЯ

Con moto

1. З-за тем_ но_ го лі_ су, з зе_ ле_ но_ го га_ ю,
 4. Ой, як гля_ нув ко_ зак Не_ чай на ти_ хі_ ї во_ ди,
 6. Ой, як гля_ не ко_ зак Не_ чай у яс_ ну ква_ тир_ ку,
 7. Ой, як крикнув ко_ зак Не_ чай на хлоп_ ця ма_ ло_ го:
 8. Ме_ ні во_ ро_ но_ го, со_ бі бу_ ла_ но_ го,
 9. Не вспів ко_ зак, не вспів Не_ чай на ко_ ни_ ка впас_ ти.
 10. Не вспів ко_ зак, не вспів Не_ чай на ко_ ни_ ка сіс_ ти,
 11. Ой по_ ї_ хав ко_ зак Не_ чай іс_ ти_ ха по рин_ ку,

1. ой крик_ ну_ ли ко_ за_ чень_ ки: «Вті_ кай_ мо, Не_ ча_ ю!»
 2. сво_ ю сла_ ву ко_ заць_ ку_ ю під но_ ги топ_ та_ ти?
 3. він дасть ме_ ні впо_ ру зна_ ти, ко_ ли у_ ті_ ка_ ти.»
 4. а вже ляш_ ків со_ рок ти_ сяч хо_ ро_ шо_ ї вро_ ди.
 5. з ку_ ма_ се_ ю Хмельниц_ ко_ ю мед_ ви_ но кру_ жа_ є.
 6. а вже ляш_ ків, а вже пан_ ків, як ор_ лів на рин_ ку.
 7. «Сідлай, сід_ лай, ма_ лий хлоп_ че ко_ ня во_ ро_ но_ го.
 8. та за_ же_ нем вра_ жих ляш_ ків, аж до По_ лон_ но_ го.»
 9. як став ляш_ ків, як став пан_ ків, як сно_ пи_ ки, клас_ ти.
 10. як став ляш_ ків, як став пан_ ків, як ка_ пус_ ту, сік_ ти.
 11. за ним, за ним пан Чар_ нецький, пій_ мав за чуп_ ри_ ну.

2. Ой, як же ми, па_ но_ ве_ мо_ лод_ ці,

бу_ дем у_ ті_ ка_ ти, 3. «Єсть у ме_ не
 5. Ко_ зак Не_ чай,

хло_ пець Шпак, то мій вір_ ний ко_ зак,
 ко_ зак Не_ чай на те не вва_ жа_ є

6. ГЕЙ, ПОСЛУХАЙТЕ, ГЕЙ, ПОВІДАЙТЕ

Marciale

Гей, по-слухай-те, гей, по-відай-те, що на Вкраї-ні пов-

-ста-ло: що за Даше-вим, під Со-роко-ю

мно-жест-во шлях-ти про-па-ло. мно-жест-во шлях-ти про-па-ло.

Гей, послушайте, гей, повідайте,
 Що на Україні повстало:
 Що за Дашевим, під Сорокою,
 Множество шляхти пропало. } Двічі
 Гей, Перебийніс водить немного,—
 Сімсот козаків з собою,
 Рубає мечем голови з плечей,
 А решту топить водою. } Двічі
 Ой пий же, шляхто, води з калюжі,
 Води болотнянії,
 А що пивали на тій Україні,
 Вина та меди ситнії. } Двічі
 Дивують панки, вражії синки,
 А що козаки вживають.
 Вживають вони шуку-рибаху
 Ще й саламаху з водою. } Двічі
 Ой чи бач, враже, що наш Хмельницький,
 На жовтім піску підбився?
 Од нас козаки, од нас юнаки,
 Ні один ворог не вкрився. } Двічі
 Ой чи бач, враже, як козак пляше,
 На сивім коні горою.

З мушкетом стане, як серце в'яне, } Двічі
 Ворог од жаху вмирає.
 Ой чи бач, враже, що по Случ наше,
 По Костяную могилу?
 Як не схотіли, забунтували } Двічі
 Та й утерjali Вкраїну.
 Ой та зависла шляхта, зависла,
 Як чорна хмара на Вислі,
 Не попустимо шляхту із Польщі, } Двічі
 Поки нашої жистності.
 Гей, ну, козаки, гей, та у скоки,
 Та зберімося в боки,
 Загнали шляхту геть аж за Вислу, } Двічі
 Не вернеться і в три роки.

7. ОЙ НА ГОРІ ТА ЖЕНЦІ ЖНУТЬ

Moderato, marciale

Ой на го-рі та жен-ці жнуть, ой на го-рі
 та жен-ці жнуть, а по-під го-ро-ю, по-під зе-ле-но-ю
 ко-за-ки йдуть, ко-за-ки йдуть.

Ой на горі та женці жнуть,
 Ой на горі та женці жнуть;
 А попід горою, попід зеленою
 Козаки йдуть, козаки йдуть.
 Попереду Дорошенко,
 Попереду Дорошенко
 Веде своє військо славне запорізьке,
 Хорошенько, хорошенько.
 Посередині пан хорунжий,
 Посередині пан хорунжий,
 Під ним кониченько, під ним вороненький
 Сильно дужий, сильно дужий.

А позаду Сагайдачний,
 А позаду Сагайдачний,
 Що проміняв жінку на тютюн та люльку,
 Необачний, необачний!
 Гей, вернися, Сагайдачний,
 Гей, вернися, Сагайдачний,
 Візьми свою жінку, віддай мені люльку,
 Необачний, необачний!
 Мені з жінкою не возиться, мені з жінкою не возиться,
 А тютюн та люлька козаку в дорозі
 Знадобиться, знадобиться.
 Гей, хто в лісі, озовися!
 Гей, хто в лісі, озовися!
 Та викрешем вогню, та запалим люльку,
 Не журися! Не журися!

(Полтавщина)

8. МАКСИМ КОЗАК ЗАЛІЗНЯК

Allegro alla marcia

Максим козак Залізняк з Запорожжя,
 Як виїхав на Україну, як повная рожка.
 Зібрав військо сорок тисяч в місті Жаботині,
 Обступили город Умань у їдній годині.
 Обступили город Умань, покопали шанці,
 Як вдарили з семи гармат у середу вранці.
 Як вдарили з семи гармат у середу вранці,
 Накидали у годину панів повні шанці.
 Не їдняя панська вдова з города втікала,
 Не їдняя бідна мати із дітьми прощалась.
 Не їдняя панські кудрі з горя поривала,
 Не їдняя чорнявая по милім ридала.
 Отак козак Залізняк за родину бився,
 І за тее вічній слави в внуках заручився.

9. ПРО БОНДАРІВНУ

Moderato

У містеч_ ку Бо_гуслав_ ку Каньовсько_ го па_ на,

там гу_ ля_ ла Бон_да_рів_ на, як пиш_на_ я па_ ва.

У містечку Богуславку Каньовського пана,
 Там гуляла Бондарівна, як пишная пава.
 Ой в містечку Богуславку сидить дівок купка,
 Межи ними Бондарівна, як сива голубка.
 Прийшов до них пан Каньовський, та й шапочку ізняв,
 Обійняв він Бондарівну та й поцілував.
 «Ой не годен пан Каньовський мене цілувати,
 Тільки годен пан Каньовський мене роззувати».
 Ой шепнули люди добрі Бондарівні тихо:
 «Тікай, тікай, Бондарівно, буде тобі лихо».
 Ой тікала Бондарівна з високого мосту,
 Сама ж вона хорошая, хорошого зросту.
 Ой тікала Бондарівна помежи домами,
 А за нею два жовніри з голими шаблями.
 А на тій Бондарівні червонії стрічки,—
 Куди вели Бондарівну,— скрізь криваві річки.
 А на тій Бондарівні червона спідниця,
 Де стояла Бондарівна,— кривава криниця.
 Ой повели Бондарівну помежи крамниці;
 Прицілився пан Каньовський, Бондарівна впала.
 «Ой ідіте до Бондаря, дайте батьку знати:
 Нехай іде свою дочку на смерть наряджати».
 Ой посунув пан Каньовський по столу таляри:
 «Оце ж тобі, старий Бондар, за личко рум'яне.
 Ой, на ж тобі, старий Бондар, таляриків бочку:
 Оце ж тобі, старий Бондар, за хорошу дочку».
 Ой вдарився старий Бондар в стіну головою:
 «Дочко ж моя, Бондарівно, пропав я з тобою».
 Ой поклали Бондарівну на тесову лавку,
 Доки сказав пан Каньовський викопати ямку.
 Лежить, лежить Бондарівна сутки ще й годину,
 Поки сказав пан Каньовський зробить домовину.
 Ой вдарили усі дзвони, музики заграли,—
 А вже ж дівку Бондарівну навіки сховали.

(Київщина)

10. ОЙ НАСТУПАЄ ТА ЧОРНА ХМАРА

Andante

Ой на_сту_па_є та чор_на хма_ра, став дощ
на_кра_пать. Ой там зби_ра_лась бід_на го_ло_та
до корч_ми гу_лять. Тем_на хма_ра на_сту_пи_ла,
став до_щик і_ти; бла_го_сло_ви,
о_та_ма_не, на_мет на_п'яс_ти.

Ой наступає та чорна хмара, став дощ накрапать.
Ой там збиралась бідна голота до корчми гулять. (2)

Темна хмара наступила став дощик іти;
Благослови, отамане, намет нап'ясти. (2)

Ой нап'яли козаченьки червоний намет,
Та й п'ють вони горілочку ще й солодкий мед. (2)

Усі пани, усі дуки у наметі сіли,
Наша браття сіромашня та й не посміли. (2)

Наша браття сіромашня та й не посміли.
Взяли кварту горілки з жарту, на дощі сіли. (2)

Прийшов же наш отаман, стало йому жаль,
Над своєю голотою жупан свій розіп'яв. (2)

Іде багач, іде дукач, вихваляється,
Із нашої голотоньки насміхається. (2)

Ой як крикне пан-отаман на свою силу:
—Візьміть, візьміть превража дуку, вибийте в шию. (2)

Один бере за чуприну, другий дуку б'є:
Не йди, не йди, превражий дуко, де голота п'є. (2)

Пішов багач, пішов дукач і не оглядавсь,
Десятому заказував, щоб не насміхавсь. (2)

(Херсонщина і Полтавщина)

11. ОЙ ЩО Ж БО ТО ТА Й ЗА ВОРОН

Roco maestoso

1. Ой що ж бо то та й за во-рон, що по мо-рю
2. Ой зби-рай-те-ся, па-но-ве-мо-лод-ці та все на-род
3. Ой що ж бо то, па-но-ве-мо-лод-ці, щось у хма-рі,

кря- ка-є?.. Ой що ж бо то за бур-ла-ка,
мо- ло-дий. Гей, та по-ї-дем, па-но-ве-мо-лод-ці,
хма- рі гу- де? Ой щось бо нам, па-но-ве-мо-лод-ці,

Più maestoso

що всіх бур-лак зби-ра-є?
у той лі-сок Ле-бе-дин.
за при-го-донь-ка бу-ле.
4. Рос-ти, рос-ти,
5. Рос-ти, рос-ти,

а клен- дре- во, рос-ти вго-ру ви- со- ко! По- хо- ва- ли
а клен- дре- во, рос-ти вго-ру ще ви- ще! По- хо- ва- ли

па- на о- та- ма- на в си- ру зем- лю глу- бо- ко.
па- на о- та- ма- на в си- ру зем- лю ще глиб- ше.

(Чернігівщина)

12. ТА ЗАБІЛІЛИ СНІГИ

Molto maestoso

mf Один
Та за-бі- лі- ли сні- ги, за- бі- лі- ли

f
бі- лі, ще й діб- ро- вонь- ка,

Vsi
ще й ді- бро- вонь- ка. *p* Та забо- лі- ло ті- ло

ff
бур- лаць- ке- є бі- ле, ще й го- ло- вонь- ка.

Та забіліли сніги, та забіліли білі,
Ще й дібровонька, ще й дібровонька.
Та заболіло тіло, бурлацькеє біле,
Ще й головонька, ще й головонька.
Ніхто не заплаче по білому тілу,
По бурлацькому, по бурлацькому.

Ні отець, ні мати, ні брат, ні сестриця,
 Ні жона його, ні жона його.
 А тільки заплаче по білому тілу
 Товариш його, товариш його.
 «Прости ж мене, брате, вірний товаришу,
 Може, я й умру, може, я й умру!
 Зроби ж мені, брате, вірний товаришу,
 З клен-древа труну, з клен-древа труну!
 Поховай мене, брате, вірний товаришу,
 В вишневім саду, в вишневім саду!
 В вишневім садочку, на жовтім пісочку,
 Під рябиною, під рябиною.
 Рости, рости, дерево, тонке, високеє,
 Кучерявее, кучерявее!
 Та розпусти гілля зверху до кореня,
 Лист додолоньку, лист додолоньку.
 Укрий моє тіло, бурлацькеє біле,
 Ще й головоньку, ще й головоньку!
 Та щоб моє тіло, бурлацькеє біле,
 Та й не чорніло, та й не чорніло!
 Од ясного сонця, од буйного вітру
 Та й не марніло!»

13. У КИЄВІ НА РИНКУ

Allegro non troppo

у Ки_є_ві на рин_ку, у Ки_є_ві

на рин_ку п'ють чу_ма_ки го_ріл_ку.

У Києві на ринку,
 У Києві на ринку
 П'ють чумаки горілку.
 Ой п'ють вони, гуляють,
 Ой п'ють вони, гуляють,
 На шинкарку гукають:

«Шинкарочко молода,
 Шинкарочко молода,
 Усип меду ще й вина».
 «Ой не всиплю, не продам
 Ой не всиплю, не продам,
 Бо у тебе жупан дран».

«Хоч у мене жупан дран.
Хоч у мене жупан дран,
Зате в мене грошей жбан».
«Як у тебе грошей жбан,
Як у тебе грошей жбан,

Я за тебе дочку ддан».
«Хоч не дочку, наймичку,
Хоч не дочку, наймичку,
Хорошу хазяечку».
(Херсонщина)

14. ОЙ ПО ГОРАХ А СНІГИ БІЛЮТЬ

Andante tranquillo

Одна *mf* *>* Всі *f*

Ой по го-рах а сні-ги бі-лі-ють,
по до-ли-нах у-се цві-туть ма-ки.

Ой по горах а сніги біліють,
По долинах усе цвітуть маки.
Ой то ж не маки, то наші козаки,
А козаки усе новобранці,
А козаки усе новобранці,
Що побрали у неділю вранці.
У неділю, ой та до схід сонця,
Сіла мати у віконця.
Сіла мати, ой та у віконця,
Кличе сина, сина запорожця:
«Ходи, сину, ой та додомоньку,
Змию тобі, ой та головоньку».
«Ізмий, мати, ой та своїй дочці,
Своїй дочці, ой та шинкарочці.
Мені змиє, ой та дрібний дощик,
А провіють, ой та буйні вітри».

(Полтавщина)

15. КОМУ ВОЛЯ, А КОМУ НЕВОЛЯ

Andante sostenuto

Одна

p

Всі

Ко_ му во_ ля, а ко_ му не_

—во_ ля, гей, ні_ хто ж не зна_ є

мо_ го го_ ря.

Кому воля, а кому неволя,
 Гей, ніхто ж не знає мого горя.
 Моє горе, горе не якеє,
 Гей, моє горе великеє.
 Білі ручки нічого не роблять,
 А білі ніжки далеко не ходять.
 Тільки ходять у сад, у садочок,
 Гей, щипать ягід, ягідочок.
 Вони ягід, ягід не нарвали,
 Тільки соловейка розпитали:
 «Соловейку, ой ти малесенький,
 Гей, скажи правду, де мій милесенький?»
 «Ой твій милий у дальніх сторонах,
 Ходить, заробляє усе по заводах.
 Ой твій милий не буде до хати,
 Бо його погнали уже у солдати».

16. ПІСНЯ ПРО КУПЕР'ЯНА ЦЕХМЕЙСТЕРА

З побуту волинських цехових братчиків, за давніх часів, коли на Україні правувалися люди Магдебурзьким правом.

Andante

Poco maestoso

Зібралися ми всі течки

ne прос_ ті_ ї лю_ ди, все —ре_ міс_ нич_ ки:

то пи-са-рі, то ма-ля-рі, то ко-ва-лі, то слю-са-рі,

то му_зи_ки, то дзво_на_рі, то шев_чи_ки, го кра_ма_рі,

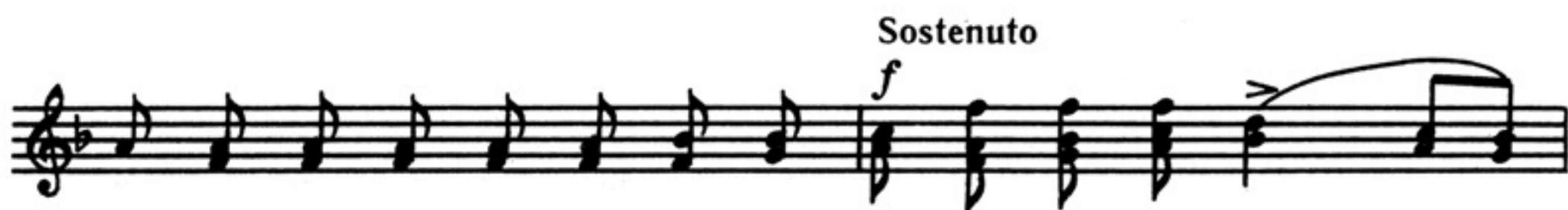
ви-но-ва-ри й пи-во-ва-ри, Ку-пе-р'ян-цех-мей-стер

над со_ ло_ мо_ ю. Ой дай нам,
що ми зі_ бра_ лись, що ми со_ бі тро_ шеч_ ки

гос _ по _ ди, що ми со _ бі

Хто ма_ю_чий,
по_на_пи_ва_лись.
хто ба_га_тий,

Додаток

Пісні дитячі, молодечі, веселі

1. ОЙ НА ГОРІ ЖИТО,— СИДИТЬ ЗАЙЧИК

Allegretto

1. Ой на го-рі жи-то,— сидить зай-чик, він ніж-ка-ми
2. Ой на го-рі греч-ка...
3. Ой на го-рі про-со...

че-бе-ря-є. Ко-ли б та-кі ніж-ки ма-ла, то б я ни-ми
че-бе-ря-ла, як той зай-чик, як той зай-чик.

2. ОЙ ЩО Ж ТО ЗА ШУМ УЧИНИВСЯ

Andante

Ой що ж то за шум у-чи-нив-ся,
що ко-мар та на му-сі о-же-нив-ся!

Ой що ж то за шум учинився,
Що комар та на мусі оженився!
Та взяв собі жінку невеличку,
Що не вміє шити-мити, ні варити.
Полетів же комар в чисте поле,
В чистее поле, в зелену діброву.
Ой сів же комар на дубочку,
Звісив свої ніженьки к кореньочку.
Де не взялася щура-бура,
Вона того комарика з дуба здула.

Ой упав же комар на помості,
 Поламав, потрошив ребра й кості.
 Зібралися генерали,
 Вони тому комарику труну збудували.
 Збудували труну, положили,
 Червоною китайкою тіло вкрили!
 Ой що ж то лежить за покійник?
 Ой чи цар, генерал, чи полковник?
 Ой не цар, генерал, не полковник,
 То ж старої мушки любовник!

Варіант

При_ ле_ ті_ ла муш_ ка жал_ ку_ ва_ ти:

«Де ж цьо_ го ко_ ма_ ри_ ка по_ хо_ ва_ ти?»

Прилетіла мушка жалкувати:
 Де ж цього комарика поховати?
 Поховали його край дороги,
 Куди їде цар, князь і полковник.
 Ой що ж це лежить за покійник?
 Чи се цар, чи се князь, чи полковник?
 Ой це ж бо лежить комарище,
 Славного війська козачище!

(Полтавщина)

3. ХОДИТЬ ГАРБУЗ ПО ГОРОДУ

Moderato

Хо_ дить гар_ буз по го_ ро_ ду, пи_ та_ єть_ ся сво_ го ро_ ду:

«А чи жи_ ві, чи здо_ ро_ ві всі ро_ ди_ ці гар_ бу_ зо_ ві?»

Ходить гарбуз по городу, питається свого роду:
 «А чи живі, чи здорові всі родичі гарбузові?
 А чи живі, чи здорові всі родичі гарбузові?»
 Обізвалась жовта диня, гарбузова господиня:

П р и с п і в:

«Іще живі, ще здорові всі родичі гарбузові,
 Іще живі, ще здорові всі родичі гарбузові».

Обізвались огірочки, гарбузові сини й дочки:

П р и с п і в:

Обізвались буряки, гарбузові свояки:

П р и с п і в.

Обізвалась бараболя, а за нею і квасоля:

П р и с п і в.

Обізвався старий біб: «Я іздержав увесь рід!
 Ой ти, гарбуз, ти перистий, і з чим тебе будем їсти?»
 «Миску пшона, шматок сала, от до мене вся приправа».

4. ТА ОРАВ МУЖИК КРАЙ ДОРОГИ

Та орав мужик край дороги,
Та орав мужик край дороги.
Гей, цоб! Край дороги!
Гей, цоб! Тпру! Гей!
Край дороги, гей!

В його воли круторогі,
Та в його воли круторогі.
Гей, цоб! Круторогі!
Гей, цоб! Тпру! Гей!
Круторогі, гей!

А погоничі чорноброві,
А погоничі чорноброві.
Гей, цоб! Чорноброві!
Гей, цоб! Тпру! Гей!
Чорноброві, гей!

Та повісив торбу на березі,
Та повісив торбу на березі.

Гей, цоб! На березі!
Гей, цоб! Тпру! Гей!
На березі, гей!

А вже ж тую торбу дівки вкрали,
А вже ж тую торбу дівки вкрали.
Гей, цоб! Дівки вкрали!
Гей, цоб! Тпру! Гей!
Дівки вкрали, гей!

А вже ж тая торба з пирогами,
А вже ж тая торба з пирогами.
Гей, цоб! З пирогами!
Гей, цоб! Тпру! Гей!
З пирогами, гей!
А начиняна горобцями,
А начиняна горобцями.
Гей, цоб! Горобцями!
Гей, цоб! Тпру! Гей!
Горобцями, гей!

5. А ВЖЕ ЧУМАК ДОЧУМАКУВАВСЯ

Allegretto

А вже чумак дочумакувався,
Продав штани та й у боки взявся.
Ой ти, чумаче-небоже,
Чом ти не робиш як гоже?
Ой ти, чумаче-голубче,
Чом ти не робиш, як лучче?

Ой продала дівчина юпку
Та купила козакові люльку;
Люльку за юпку купила,
Вона ж його вірно любила!

Ой продала дівчина гребінь
Та купила козакові кремінь;
Кремінь за гребінь купила,
Вона ж його вірно любила!

Ой продала дівчина сало
Та купила козаку кресало;

Кресало за сало купила,
Вона ж його вірно любила! } Двічі

Ой продала дівчина керсет
Та купила козакові кисет;
Кисет за керсет купила,
Вона ж його вірно любила! } Двічі

Коли б мені тютюн та люлька,
Коли б мені жінка Ганнулька,
Я б її цілував, милував,
Ще б для неї куховарочку наняв! } Двічі

Ой на горі вовчики трублять,
Чогось мене хлопці не люблять.
Ой зберіть, хлопці, по грошу,
Купіть мені стьожку хорошу! } Двічі

6. ПІШЛА МАТИ НА СЕЛО

Allegro gajo

1. Піш_ ла ма_ ти на се_ ло грецькой му_ ки ку_ пу_ ва_ ти.
2. З по_ мий_ ни_ ці во_ ду бра_ ла, гре_ ча_ ни_ ки у_ чи_ ня_ ла,
3. На_ ї_ ха_ ли па_ ни_ чі, гре_ ча_ ни_ ки у_ пе_ чі,
4. Си_ дить бать_ ко кі_ нець сто_ ла по_ ві_ сив_ ши ву_ ха,
5. Ой гоп! Не по_ ма_ лу я по_ ши_ ла шта_ ни з ва_ лу.

гре_ ча_ ни_ ки у_ чи_ ня_ ти, сво_ їх ді_ ток го_ ду_ ва_ ти.
гре_ ча_ ни_ ки у_ чи_ ня_ ла, сво_ їх ді_ ток го_ ду_ ва_ ла.
на_ ї_ ха_ ли ко_ пи_ та_ ни, гре_ ча_ ни_ ки по_ хо_ па_ ли.
от так вся_ ко_ му бу_ ва_ є, а хто жі_ нок слу_ ха.
і по_ ши_ ла, і на_ ді_ ла, ка_ жуть лю_ ди — не до ді_ ла.

Гоп, мо_ ї гре_ ча_ ни_ ки, гоп, мо_ ї бі_ лі,

чо_ гось мо_ ї гре_ ча_ ни_ ки на шко_ ри_ ні сі_ ли.

7. ОЙ ХОДИЛА ДІВЧИНА БЕРЕЖКОМ

Allegro

Ой ходила дівчина бережком, (2)

Заганяла селезня батіжком: (2)

«Іди, іди, качуре, додому, (2)

Продам тебе циганові рудому». (2)

За три копи качура продала, (2)

А за копу дударика найняла. (2)

«Заграй мені, дударіку, на дуду, (2)

Нехай же я своє горе забуду». (2)

«Коли б тобі горенько та печаль, (2)

То б ти вийшов на вулицю та й кричав; (2)

А то ж в тебе горенька немає; (2)

Ой хто ж тобі сі кучері звиває?» (2)

«Була в мене дівчина Уляна, (2)

Вона мені сі кучері звивала; (2)

Була в мене дівчина Орися, (2)

Тоді в мене сі кучері вилися; (2)

Була в мене дівчина Варвара, (2)

Вона ж мені кучері порвала». (2)

8. КОЛИ Б МЕНІ, ГОСПОДИ, НЕДІЛІ ДІЖДАТИ

Allegro scherzando

Коли б мені, господи, неділі діждати, (2)
 Сюди, туди, он куди, неділі діждати, (2)
 То пішла б я до роду гуляти, (2)
 Сюди, туди, он куди, до роду гуляти, (2)
 А у мене увесь рід багатий, (2)
 Сюди, туди, он куди, увесь рід багатий. (2)
 Будуть мене часто частувати, (2)
 Сюди, туди, он куди, часто частувати. (2)
 А я буду повну випивати, (2)
 Сюди, туди, он куди, повну випивати. (2)
 Як пішла я та додомоньку, (2)
 Сюди, туди, он куди, та додомоньку. (2)
 Та не в хату, а під віконечко, (2)
 Сюди, туди, он куди, а під віконечко. (2)
 Аж свекруха та й у печі топить, (2)
 Сюди, туди, он куди, та й у печі топить. (2)
 А свекорко сирі бичі парить, (2)
 Сюди, туди, он куди, сирі бичі парить. (2)
 А мій милий дитину колише, (2)
 Сюди, туди, он куди, дитину колише. (2)
 Ой ну, люлі, мале дитя, спати! (2)
 Сюди, туди, он куди, мале дитя, спати! (2)
 Пішла мати од роду гуляти, (2)
 Сюди, туди, он куди, од роду гуляти. (2)
 А ми підем її заганяти, (2)
 Сюди, туди, он куди, її заганяти. (2)

9. НА ВГОРОДІ КАЛИНОНЬКА

Allegretto gajo

На вго_ро_ді ка_ли_нонь_ка, по до_ро_зі те_рен,

любив же я дів_чиноньку, люблю і те_пе_ра. Ой жаль, жаль, жаль

ме_ні бу_де, візь_муть ї_ї лю_ди, мо_я не бу_де. -де.

На вгороді калинонька,
По дорозі терен,
Любив же я дівчиноньку,
Люблю і тепера.

П р и с п і в:

Ой жаль, жаль, мені буде,
Візьмуть її люди, моя не буде. } Двічі

Ой у полі криниченька ізрублена,
Та вже ж моя дівчинонька полюблена.

П р и с п і в.

А вже з тії криниченьки орли воду п'ють,
А вже мою дівчиноньку до шлюбу ведуть.

П р и с п і в.

Один веде за рученьку, другий за рукав,
Третій стоїть — серце болить: любив та не взяв.

П р и с п і в.

10. НЕ ТОПИЛА, НЕ ВАРИЛА

Allegro moderato

Не то_ пи_ ла, не ва_ ри_ ла,
на при_ піч_ ку жар, жар, жар!
Як я пі_ ду з цьо_ го се_ ла,
ко_ мусь бу_ де жаль, жаль!

Не топила, не варила,
На припічку жар, жар, жар!
Як я піду з цього села,
Комусь буде жаль, жаль!

Не топила, не варила,
На припічку димно, димно!
Як піду я з цього села,
Комусь буде дивно!

Не топила, не варила,
На припічку попіл, попіл!
Як піду я з цього села,
Зостанеться сокіл.

Не топила, не варила,
На припічку каша, каша!
Прощавайте, сусідоньки,
Тепер я не ваша.

11. ОЙ ЛУГАМИ ЙДЕМ

Moderato

Ой лу_га_ ми йдем, бе_ре_га_ ми йдем, па_суть_ся та_ся_ та,

па_суть_ся та_ся_ та, ой па_суть_ся та_ся_ та.

Ой лугами йдем,
 Берегами йдем,
 Пасуться тасята. (3)
 Ой туди ж ми йдем,
 Ой туди ж ми йдем,
 Де гарні дівчата. (3)
 Ой лугами йдем,
 Берегами йдем,
 Пасуться індики. (3)
 Ой туди ж ми йдем,
 Ой туди ж ми йдем,
 Де грають музики. (3)
 Ой лугами йдем,
 Берегами йдем,
 А там вовки трублять. (3)
 Ой туди ж ми йдем,
 Ой туди ж ми йдем,
 Де нас вірно люблять. (3)

12. ОЙ УЧОРА ОРАВ

Moderato con moto

Ой у_чо_ ра о_рав і сьогод_ ні о_рав,

гей, хто ж то_ бі, мо_є сер_ день_ ко, во_ ли по_ га_ няв?

Ой учора орав і сьогодні орав,
 Гей, хто ж тобі, моє серденько, воли поганяв? (2)
 Поганяла мені та дівчина моя,
 Чорнявая, чорнобривая Галочка моя. (2)
 І учора косив, і сьогодні косив;
 Гей, хто ж тобі, моє серденько, обідать носив? (2)
 Приносила мені та дівчина моя,
 Чорнявая, чорнобривая Галочка моя. (2)
 Що по той бік гора, і по сей бік гора,
 Поміж тими та гіроньками котилась зоря. (2)
 Ох і то ж не зоря, то дівчина моя,
 Чорнявая, чорнобривая по водицю йшла. (2)
 А я за нею, як за зорею,
 На воронім та кониченьку попід горою. (2)
 Ой дівчино моя, та напій же коня
 З рубленої та криниченьки, з повного відра. (2)
 Ой козаченьку мій, та коли б я твоя,
 Взяла б коня за шовковий повід та й напоїла. (2)
 Ой дівчино моя, та сідай на коня,
 Гей, поїдем чистим полем до мого двора. (2)

13. ОЙ ЛЮБИВ ТА КОХАВ.

Andantino

Ой лю_ бив та ко_ хав, со_ бі дів_ чи_ ну мав,
гей, як у са_ ду виш_ ня; за ли_ хи_
_ ми людьми та за во_ ро_ га_ ми гу_ ля_ ти не
вийш_ ла, за ли_ хи_ ми людь_ ми та за во_ ро_
_ га_ ми гу_ ля_ ти не вийш_ ла.

Ой любив та кохав, собі дівчину мав,
Гей, як у саду вишня;
За лихими людьми та за ворогами гуляти не вийшла. (2)
Покидаю тебе, серденько моє,
Гей, єдиному богу,
А сам я піду, а сам я поїду в далеку дорогу. (2)
Дожидайся мене, серденько моє,
Гей, та до себе в гості,
Як виросте в тебе у світлиці трава на помості. (2)
Росла та росла трава шовковая,
Гей, та вже похилилась,
Ждала, ждала козака дівчина та вже й зажурилась. (2)
Ой загув, та загув сизий голубонько,
Гей, сидя на тичині.
Ох, ох! Ох, ох, ох! Молод козаченько покинув дівчину. (2)

14. ОЙ МІЙ МИЛИЙ УМЕР, УМЕР

Allegretto

1. Ой мій ми_лий у_мер, у_мер та в ко_мо_рі ду_ду за_пер.
2. Ой ти, ду_да ж мо_я, ду_да, я мо_ло_да сю_да-ту_да,

а я піш_ла му_ки бра_ти, ста_ла ме_ні ду_да гра_ти.
нав_при_сяд_ки та в до_ло_ні... Піш_ла му_ка по ко_мо_рі.

15. ОЙ ІШОВ Я ВУЛИЦЕЮ РАЗ, РАЗ

Allegretto gaio

Ой і_шов я ву_ли_це_ю раз, раз, не бачив я дів_чинонь_ки

в об_раз, не ба_чив я дів_чи_нонь_ки в об_раз.

Ой ішов я вулицею раз, раз,
Не бачив я дівчиноньки в образ. (2)
Ой ішов я вулицею двічі,
Не бачив я Марусеньки в вічі! (2)
Ой ішов я повз Марусину хату,
Загубив я з постела залату. (2)
Ой вернувся залати шукати,
Чи не вийде Марусенька з хати. (2)
Підійду я під віконце, стукну,
Підійду я під другеє, грюкну: (2)
Ой не стукай, козаче, не стукай,
Піди собі іншу пошукай, (2)
Ой дай, мати, золотії ключі,
Кинуть йому подарунки в вічі. (2)

16. ОЙ ПОСЛАЛА МЕНЕ МАТИ

Allegretto con moto

Ой по _ сла _ ла ме _ не ма _ ти зе _ ле _ но _ го

жи _ та жа _ ти, а я жи _ та не жа _ ла,

в бо _ ро _ zen _ ці ле _ жа _ ла. // в бо _ ро _ zen _ ці ле _ жа _ ла.

Ой послала мене мати зеленого жита жати,
 А я жита не жала, в борозенці лежала. (2)
 Ішли хлопці по козельці, знайшли дівку в борозенці:
 «Чого, дівко, лежиш, чом ти жита не жнеш?» (2)
 Якби знала, що ти мій, дала б тобі кожух свій,
 Кожух білий, комір чорний, хлопець гарний ще й моторний (2)
 Куди не йду, то дивлюся все на той край, де Маруся,
 Марусино моя, ой до чого довела,
 Ой до чого довела, нема в хаті помела.

17. ВИЇХАВ ПАН УЛАН З УКРАЇНИ

Allegro moderato

Зміст

Від співогри до школи життя	3	5. Женчик	72
<i>Танки та ігри</i>		6. Заїнько	73
1. Огірочки (дитяча)	9	7. Мак	74
2. Гра у калача (дитяча)	10	8. Перепілка	74
3. Горобейко (дівоча і дитяча)	11	9. Володар або Воротар	75
4. Мак (дівоча і дитяча)	13	10. Король	77
5. Мак (дівоча)	14	<i>Обрядові пісні</i>	
6. Мак (жіноча і дитяча)	15	<i>Весна</i>	
7. Дзьобка (дівоча)	16	<i>Веснянки</i>	
8. Льон (дівоча)	17	1. Розлилися води	78
9. Перепілка (дівоча)	19	2. А вже весна	78
10. Галка (дівоча)	21	3. Плету, плету лісочку (гра-веснянка)	79
11. Шум (дівоча)	23	4. Плету, плету плетеницю	80
12. Володар або Воротарчик (дівоча)	25	5. Ой не рости, кропе	80
13. Король (дівоча)	28	6. Та вплинь, селезеню	81
14. Дібровонька або Дощечка (дівоча)	31	7. Коло Дунаєчку	82
15. Кривий танець (дівочий)	32	8. Ой там на моріжку	83
16. Кривий танець (дівочий)	33	<i>Літо</i>	
17. Кривий танець (дівочий)	35	<i>Купальські</i>	
18. Плету, плету плетеницю (дівочий)	36	1. Купала на Івана	84
19. Нелюб (мішана)	38	2. Маринко, моя дівко	84
20. Горобейко (мішана)	40	3. Купався Іван	85
21. Щітка (мішана)	41	4. Купала на Івана	85
22. Зайко (мішана)	42	5. Через наше село	85
23. Кізлик (мішана)	44	<i>Купальські петрівшні пісні</i>	
24. Чоловік та жінка (мішана)	46	6. Помощу кладочку	86
<i>Веснянки</i>		7. Посію я рожу	86
1. Ой не рости, кропе (дівоча)	48	<i>Пісні заживні</i>	
2. Ой весна-весняночка (дівоча, співають і діти)	50	1. Наш пан копитан	87
3. Ой весна-весняночка (дівоча)	51	2. Ой чиї ж то жінці	88
4. А вже весна красна (дівоча)	52	3. Уже сонце котиться	88
5. Ой ти, сивая та зозуленько (жіноча)	53	4. Од межі до межі	89
6. Ходить сорока коло болота (дівоча)	54	<i>Пісні обжинкові</i>	
7. Ой там на горі, на красі (дівоча)	55	1. Наша пані, як пава	89
8. Перелети, соколоньку (дівоча)	56	2. Наша пані хороша	89
9. Вийди, Грицю, на вулицю (дівоча, співають і діти)	57	<i>Зима</i>	
10. Коло Дунаєчку, коло бережечку (дівоча)	58	<i>Колядки</i>	
11. Та вплинь, селезеню (дівоча)	60	1. Коляда	90
12. Просилася галочка (дівоча)	61	2. Колядую	90
13. Ой там на моріжку (дівоча)	63	3. Ой в чистім полі	91
<i>Дитячі ігри</i>		<i>Щедрівки</i>	
1. Пускайте нас	67	1. Ой там за горою	92
2. Гра в залізного ключа, або у вовка	67	2. Узлетів сокіл	93
3. Гра у відьму	68	<i>Побутові пісні</i>	
4. Гра в бобра	68	1. Ой журавлю, журавлю	93
5. Савка	69	2. Ой із-за гори буйний вітер віє	94
6. Рак-неборак	69	3. Ой гаю мій, гаю	95
7. Безконешна	70	4. Ой пила та Лимериха	96
<i>Весняні ігри дівочі</i>		5. Щось у лісі зашуміло	97
1. Кремповеє колесо	70	6. Ой зав'яла червона калина	98
1. Подолянка	71		
3. Кострубонько	71		
4. Царівна	72		

7. Та жила собі та удівонька	99
8. Ой пушу я кониченька в саду	100
9. Ой у лузі та і при березі	101
10. Гей, по морю синьому	102
11. Та нема гірш нікому	103
12. Ішов козак дорогою	104
13. Ой лугом іду, голосок веду	104
14. По той бік гора	105
15. Та туман яром котиться	106
16. Коло млина, коло броду	107
17. Ой летіла горлиця через сад	108
18. У Києві на ринку	109

Пісні історичні

1. Про Байду	110
2. Зажурилась Україна	111
3. Про козака Софрона	111
4. Про Морозенка	112
5. Про Нечая	113
6. Гей, послухайте, гей, повідайте	114
7. Ой на горі та женці жнуть	115
8. Максим козак Залізник	116
9. Про Бондарівну	117
10. Ой наступає та чорна хмара	118
11. Ой що ж бо то та й за ворон	119
12. Та забілили сніги	120

13. У Києві на ринку	121
14. Ой по горах а сніги біліють	122
15. Кому воля, а кому неволя	123
16. Пісня про Купер'яна цехмейстера	124

Додаток

Пісні дитячі, молодечі, веселі

1. Ой на горі жито,— сидить зайчик	127
2. Ой що ж то за шум учинився	127
3. Ходить гарбуз по городу	128
4. Та орав мужик край дороги	129
5. А вже чумаки дочумакувалися	130
6. Пішла мати на село	131
7. Ой ходила дівчина бережком	132
8. Коли б мені, господи, неділі діждати	133
9. На вгороді калинонька	134
10. Не топила, не варила	135
11. Ой лугами йдем	136
12. Ой учора орав	138
13. Ой любив та кохав	138
14. Ой мій милий умер, умер	139
15. Ой ішов я вулицею раз, раз	139
16. Ой послала мене мати	140
17. Виїхав пан улан з України	141

Нотное издание
Николай Витальевич Лысенко

«МОЛОДОЩІ»

Збірка танків та веснянок

ЗБІРКА НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

в хоровому розкладі

Київ, видавництво «Музична Україна»

На українському мові

Редактор А. Г. Любченко
Літературний редактор В. Г. Мордань
Художник І. О. Алейнікова
Художній редактор Б. С. Куйбіда
Технічний редактор Т. М. Новикова
Коректори Г. М. Вільховська, Т. М. Чухаренко
Молодший редактор З. А. Калініна

Н/К

Здано на виробництво 08.09.89. Підписано до друку 18.04.90.
Формат 60×90¹/₈. Папір офсетний № 1. Гарнітура літератур-
на. Спосіб друку офсетний. Умов.-друк. арк. 18. Умов. фар-
бовідб. 22. Облік.-вид. арк. 16,38. Тираж 10 000 пр. Замовлен-
ня № 9—3130. Ціна 1 крб. 80 к.

Видавництво «Музична Україна», 252004, Київ, Пушкін-
ська, 32. Київська нотна фабрика, 252655, Київ, МСП,
Фрунзе, 51а.